

**W łączności
ze Stolicą Piotrową**

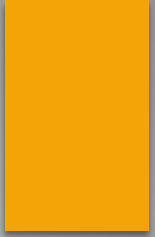
**Dokumenty papieskie
z Archiwum Państwowego
we Wrocławiu**

Zapraszamy do obejrzenia wystawy, która powstała na podstawie publikacji prof. Marka D. Kowalskiego, dr. Stanisława Jujeczki przy współpracy dr Mieczysławy Chmielewskiej pt. „W łączności ze Stolicą Piotrową. Dokumenty papieskie z Archiwum Państwowego we Wrocławiu”. Ekspozycja ukazuje 86 dokumentów proveniencji papieskiej, dotyczących różnych aspektów życia Kościoła na Śląsku wraz z ich regestami. Walorem wystawy jest wysoka jakość kopii dokumentów, prezentowanych w postaci strumieniowej, znacząco podnoszącej jakość i komfort ich oglądania.

Prezentowane dokumenty proveniencji papieskiej dotyczą następujących aspektów życia Kościoła na Śląsku:

- I. Dokumenty papieskie w sprawach majątkowych – bulle protekcyjne, confirmacje przywilejów, nadań i fundacji.
- II. Życie zakonne – dyscyplina zakonna, reguły, konstytucje i statuty.
- III. Beatyfikacje, kanonizacje, kult świętych.
- IV. Sprawy polityki i spory Kościoła z władzą świecką.
- V. Papieski trybunał Roty Rzymskiej i spory sądowe.
- VI. Odpusty.
- VII. Obsada beneficjów i godności kościelnych.
- VIII. Przywileje indywidualne i honorowe, święcenia.
- IX. Reprezentanci Stolicy Apostolskiej w kraju: legaci, kolektorzy, sędziowie delegowani.
- X. Dyplomy Uniwersytetu Rzymskiego.
- XI. Sobory XV wieku (Konstancja i Bazylea).

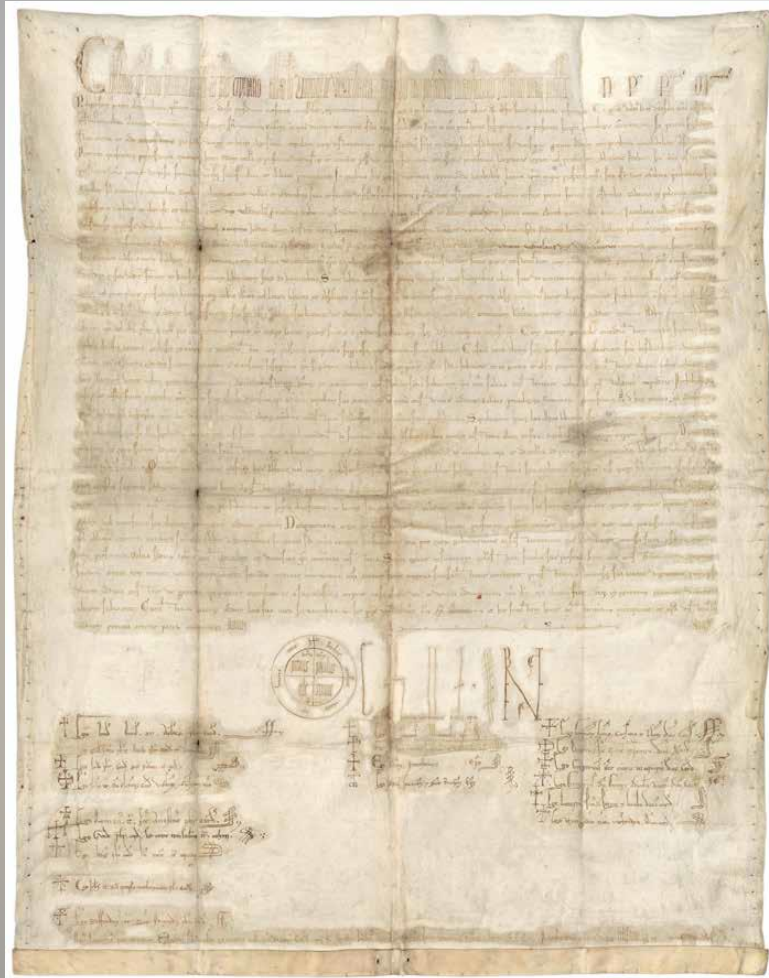

I.

Dokumenty papieskie
w sprawach majątkowych
– bulle protekcyjne,
konfirmacje
przywilejów, nadań i fundacji

Lateran, 8 IV 1193 (Rep. 67, nr 1(2).

Pergamin 53 x 69 + 1,7 cm)

Papież Celestyn III bierze w opiekę Stolicy Apostolskiej klasztor św. Wincentego we Wrocławiu oraz zatwierdza premonstratensom wszystkie ich posiadłości i przywileje.

Rzym, 16 II 1302 (Rep. 85, nr 1 (5a)).

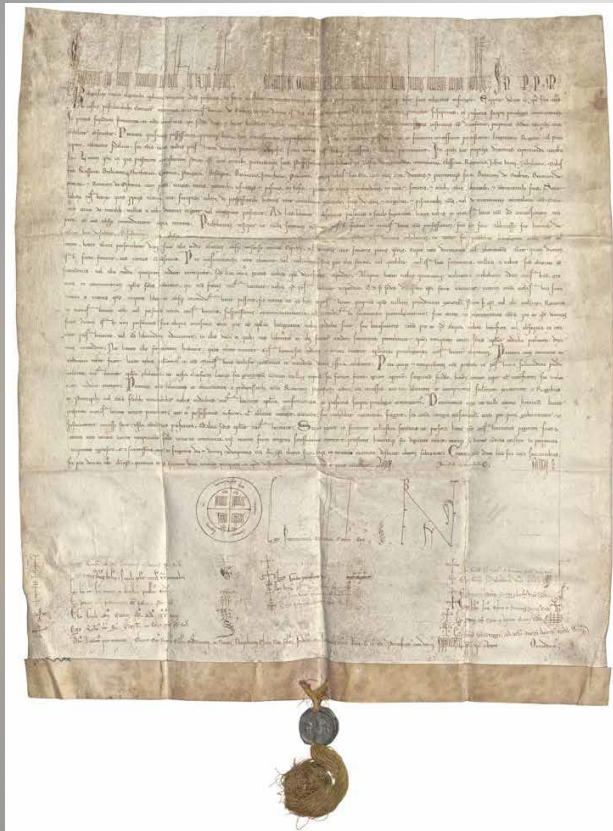
Pergamin 63 x 72 + 4,5 cm)

Papież Bonifacy VIII bierze pod opiekę Stolicy Apostolskiej klasztor cystersów w Jemielnicy i zatwierdza jego dobra, opisaną szczegółowo własność, dochody (dziesięciny), prawa patronatu do parafii. Wielkie litery wyróżniające się w tekście oznaczają kolejne kategorie zatwierdzanych elementów uposażenia

Lateran, 5 II 1216 (Rep. 125, nr 10a (17).

Pergamin 62 x 72,5 + 4 cm)

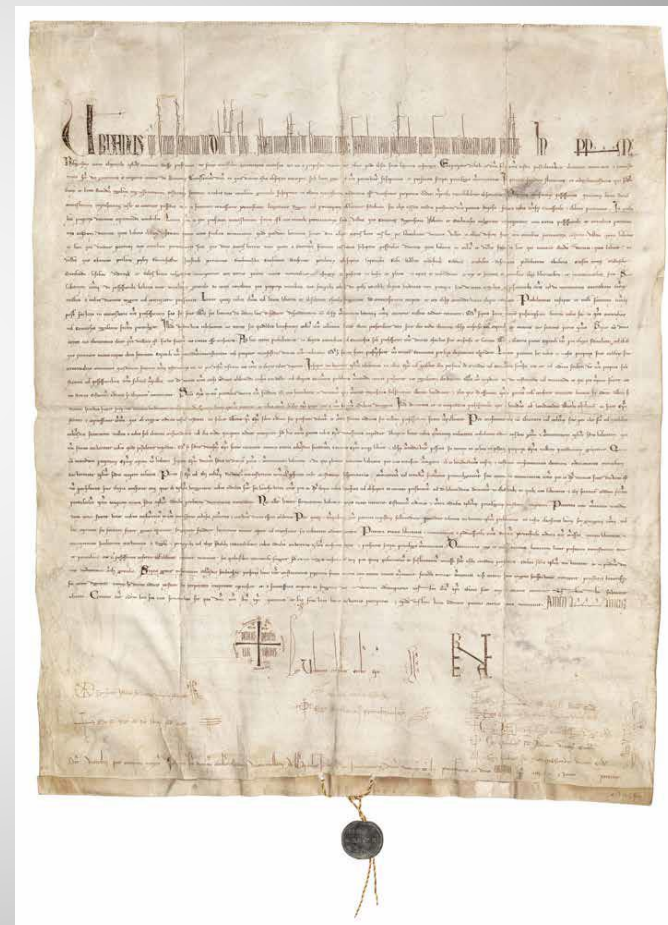

Papież Innocenty III bierze pod swą opiekę klasztor w Trzebnicy, potwierdza jego prawa i posiadłości, a mianowicie Węgrzynów, Marcinowo, Kliszów, Rozerowo, Brzyków, Sulistawice, Matuszyn, Raszów, Brochocin, Kotowice, Ozorowice, Pęgów, Biskupice, Będkowo, Janichowo, Pawłów Trzebnicki, Łazy Wielkie, Proboszczów (?) z dziesięcinami i dochodami oraz dziesięciny ze Stobna, Ścinawy i Ostrowiny wraz z łąkami, winnicami, lasami, użytkami i pastwiskami, wodami i młynami, drogami i ścieżkami, wolnościami i immunitetami. Po wykazie uposażenia znajdują się dodatkowe rozporządzenia, bardzo podobne do występujących we wcześniejszym dokumencie z 1193 r. (nr 1). Klasztor może przyjąć do siebie każdą chętną kandydatkę, ale żadna profeska nie może opuścić klasztoru bez zgody ksieni. Żadne dobra nadane klasztorowi nie mogą być alienowane bez zgody całej kapituły lub przynajmniej jej większej części – w przeciwnym razie wszelkie darowizny będą uznane za niebyłe. Miejscowy biskup nie może żądać od klasztoru żadnych opłat ani za konsekrację ołtarzy i kościołów, ani za święte oleje – gdyby tak się stało, siostry mogą zwrócić się do dowolnego innego biskupa. Nieważna jest wszelka suspensa, ekskomunika czy interdykt wbrew przywilejom nałożony na klasztor, jego mieszkańców i sługi przez biskupa lub proboszczów, natomiast podczas ogólnego interdyktu nałożonego na cały kraj w klasztorze będzie można sprawować służbę Bożą. W klasztorze, jego klauzurze i w folwarkach zakazuje się używania wszelkich form przemocy (chodzi zapewne o prawo azylu, o przemoc stosowaną przez osoby z zewnątrz względem osób przebywających na terenie klasztoru).

Viterbo, 18 III 1262 (Rep. 88 nr 5 (18)).

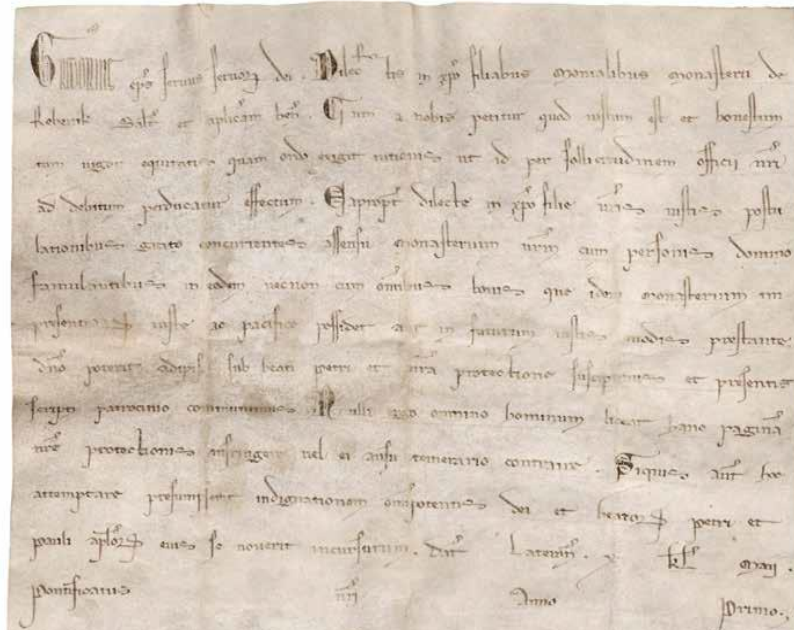
Pergamin 55,5 x 71 + 2 cm)

Papież Urban IV bierze w opiekę Stolicę Apostolską klasztor cystersów w Kamieńcu Ząbkowickim, oraz zatwierdza jego przywileje i szczególnie wyliczone posiadłości, a mianowicie: sam Kamieniec Ząbkowicki oraz Rogów, Istebka, Grochowska (z których pobierają także dziesięciny), a także Pałtów k. Chojnowa (który należał do klasztoru jeszcze przed przybyciem cystersów), dziesięciny z kościoła i wsi Bardo, dziesięciny ze wsi Dzbaków, Przyłęk, Pilce, Laskówka, Janowiec, Potworów, Grochowska, Grochowa, Braszowice, Pawłowice, Służew, Łopienica, Gola, Kietlin, Mieczniki, Grodków, Michałów, Różana, Przedborowa, Kluczowa, Owiesno, Grodziszcz, Jarosław i Gołostowice.

Lateran, 22 IV 1227 (Rep. 71, nr 2 (2b)).

Pergamin 23,5 x 18,5 +2 cm)

Gregorius servus servorum dei. Dilectis in xpo filiabus monialibus monasterii de
Robertis salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petierit quid iustum sit et honestum
tam iuxta equitatem quam ordo suggerit iudicando ut id per sollicitudinem officii nostri
ad debitum perveniat effectum. Quapropter dilecte in xpo filie vestras iustas postu-
lantibus merito commendantes assensu monasterium vestrum cum personis domino
famularibusque in eodem iuxta rationem omnibus bonis que deo monasterium in
presentibus iuste ac pacifice possidet aut in futurum iustis modis possidente
domino poterit adimplere sub beati petri et nostra protectione suscipimus et presentis
scripti privilegio confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostre protectionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc
attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum petri et
pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Laterani. x. kl. may.
pontificatus nostri anno primo.

Papież Grzegorz IX bierze pod opiekę Stolicy Apostolskiej klasztor premonstratensek w Rybniku (niedługo potem przeniesiony do Czarnowąsów), wraz z wszystkimi dobrami, które klasztor posiada obecnie i nabędzie w przyszłości.

Orvieto, 13 XII 1281 (Rep. 63, nr 29 (30).

Pergamin 29 x 27,5 + 4 cm)

Papież Marcin IV zatwierdza klaryskom wrocławskim wszelkie uposażenie, nadane im przez księżną Annę Czeską, jej męża księcia Henryka II Pobożnego oraz ich syna Władysława, arcybiskupa salzburskiego.

Avignon, 5 X 1319 (Rep. 98, nr 33 (34).

Pergamin 39 x 28 + 6 cm)

Papież Jan XXII zatwierdza wszystkie wolności i przywileje ekonomiczne klasztoru magdalenek w Nowogrodźcu nad Kwisą, które klasztor otrzymał od władców świeckich i papieży.

Avignon, 20 V 1375 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 585.

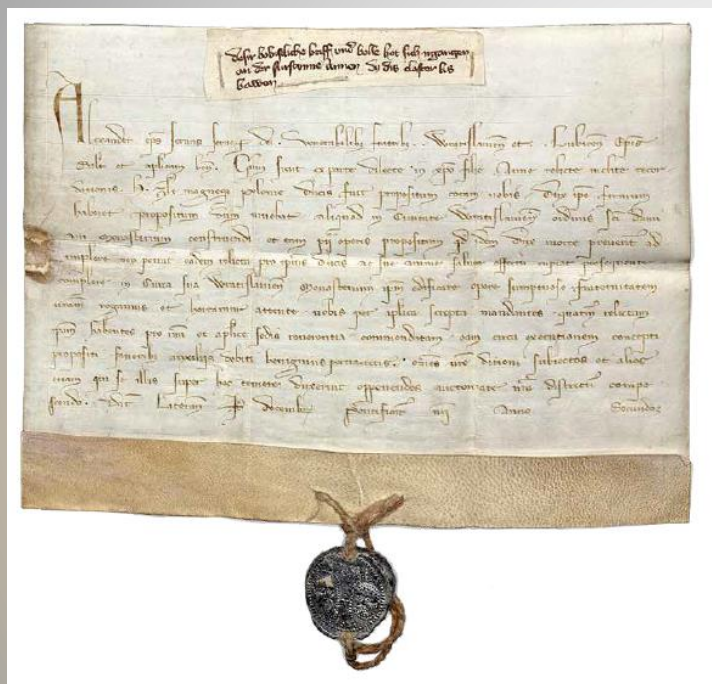
Pergamin 44,5 x 27,5 + 8 cm)

Papież Grzegorz XI zatwierdza wszystkie wolności i przywileje ekonomiczne klasztoru klarysek wrocławskich, które konwent otrzymał od władców świeckich i papieży.

Lateran, 13 XII 1256 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 20.

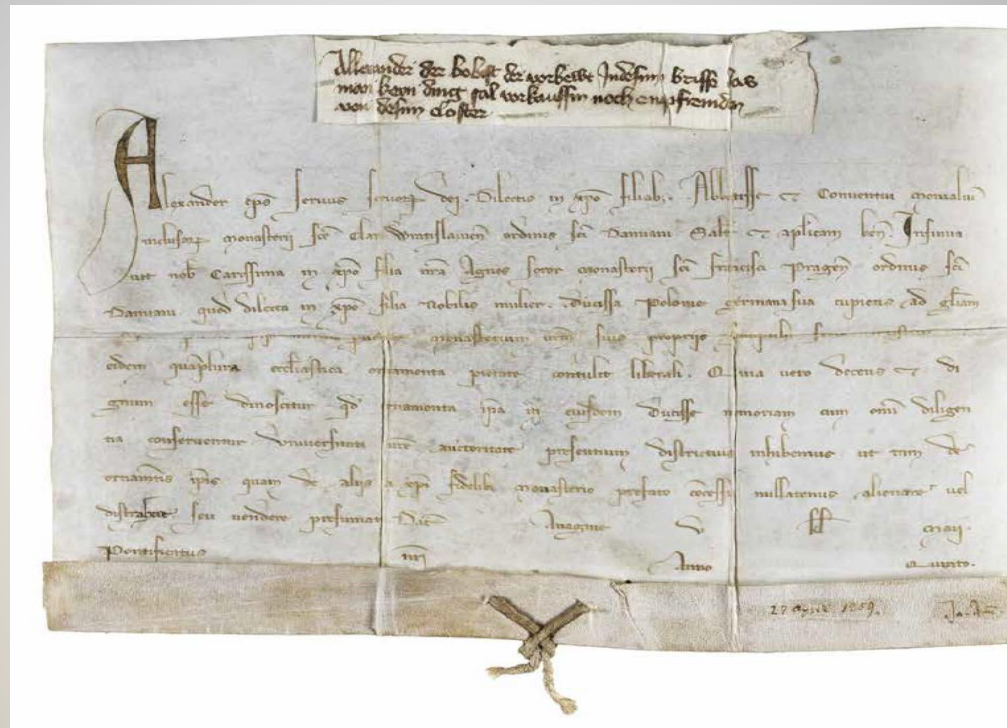
Pergamin 28 x 21 + 3 cm)

Papież Aleksander IV nakazuje biskupowi wrocławskiemu Tomaszowi I i biskupowi lubuskiemu Wilhelmowi, aby z całą mocą wsparli zamiar księżnej Anny Czeskiej, wdowy po księciu Henryku II Pobożnym, wybudowania we Wrocławiu nowego klasztoru dla klarysek (nazywanych tu jeszcze zakonem św. Damiana).

Anagni, 27 IV 1259 (Rep. 63, nr 10.

Pergamin 25,5 x 18 + 2 cm)

Papież Aleksander IV zakazuje ksieni i konwentowi klarysek we Wrocławiu sprzedaży lub wyzbywania się w inny sposób ozdób kościelnych, ofiarowanych przez księżną Annę Czeską, wdowę po księciu Henryku II Pobożnym.

Orvieto, 24 IV 1263 (Rep. 63, nr 19.

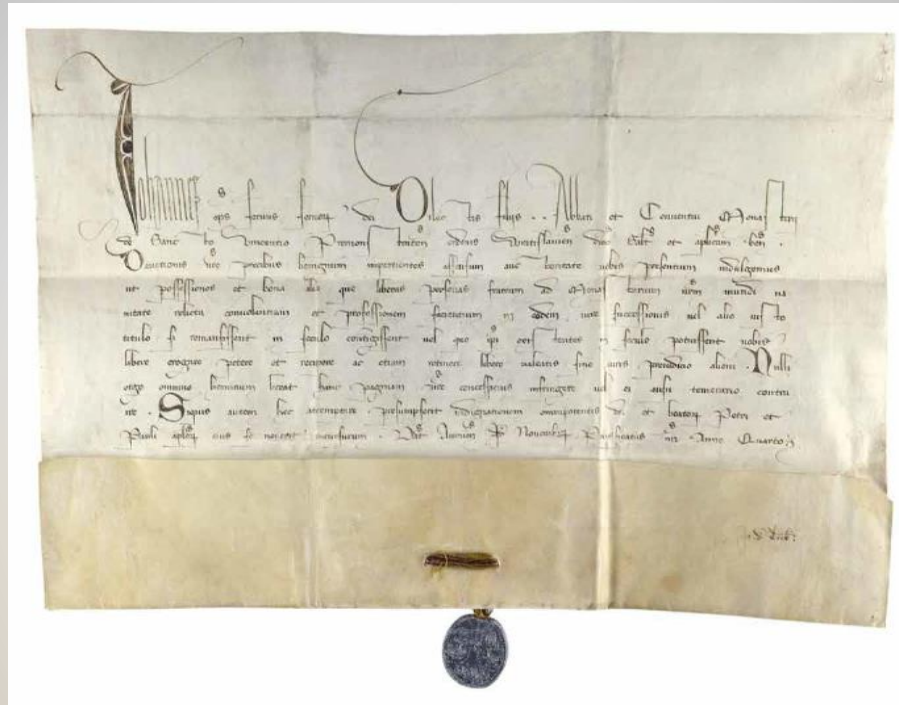
Pergamin 29 x 21 + 3 cm)

Papież Urban IV zezwala klasztorowi klarysek we Wrocławiu na przyjęcie od księżnej Anny Czeskiej posiadłości ziemskich wbrew postanowieniom reguły zakonnej.

Avignon, 13 XI 1319 (Rep. 67, nr 135 (169).

Pergamin 42 x 28 + 6,5 cm)

Papież Jan XXII zezwala konwentowi premonstratensów św. Wincentego we Wrocławiu na przyjmowanie dóbr od osób wstępujących do tegoż klasztoru pod warunkiem, że owi kandydaci na zakonników mieliby prawo posiadać te dobra i legalnie je testować, gdyby pozostali w stanie świeckim.

Rzym, 19 II 1382 (Rep. 66, nr 292 (291 b)).

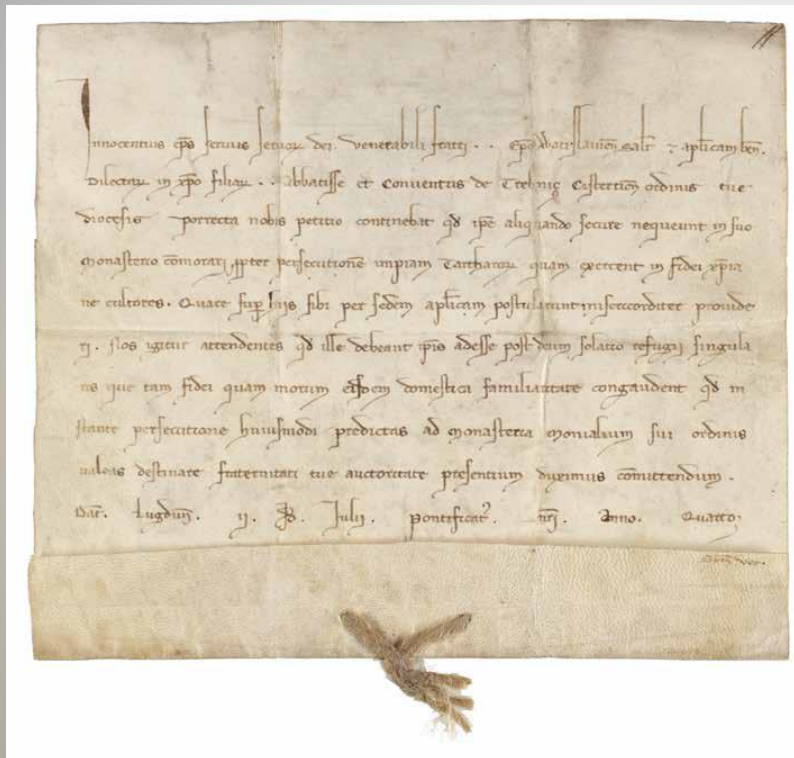
Pergamin 24,5 x 14 + 4,5 cm)

Papież Urban VI na prośbę mistrza i braci szpitala ubogich w Kaliszu poleca oficjałowi wrocławskiemu, by zatroszczył się o zwrot temuż szpitalowi dóbr nieprawnie wyzbytych.

Lyon, 14 VII 1246 (Rep. 125, nr 53 (62).

Pergamin 19,5 x 16,5 + 2,5 cm)

Papież Innocenty IV zobowiązuje biskupa wrocławskiego Tomasza I do przeniesienia zagrożonych najazdem tatarskim mniszek trzebnickich do innych klasztorów tego zakonu.

Nocera Inferiore, 15 IX 1384

(Rep. 124, nr 2. Pergamin 45,5 x 29,5 + 10,5 cm)

Papież Urban VI zezwala przeorowi prowincjonalnemu i braciom zakonu karmelitów prowincji górnoniemieckiej na założenie nowego klasztoru w Strzegomiu.

Perugia, 12 X 1387 (Rep. 102, nr 85 (85)).

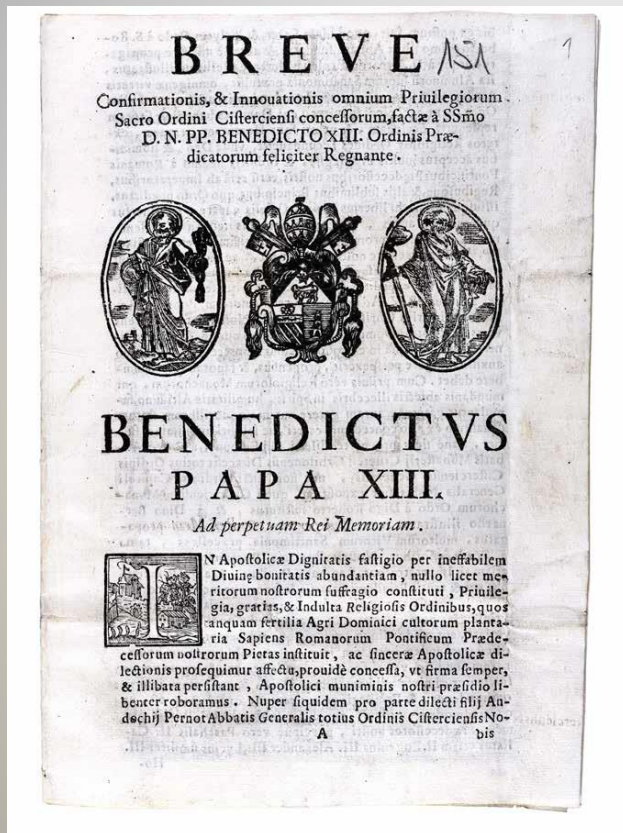
Pergamin 51,5 x 33,5 + 8 cm)

Papież Urban VI poleca arcybiskupowi praskiemu, by mocą władzy apostolskiej zatwierdził fundację kolegiaty w Otmuchowie. W dokumencie podano, że tamtejszy kościół parafialny św. Mikołaja podniesiony został do rangi kolegiaty z inicjatywy prezbitera Bertolda Fulschussila, który ofiarował na ten cel czynsz roczny w wysokości 154 grzywien. Biskup wrocławski Wacław utworzył w Otmuchowie kapitułę, złożoną z 2 prałatur i 12 kanonii, oraz uposażył prepozyturę i dziekanę dochodami kościołów parafialnych w Otmuchowie i w Pakosławicach, a prebendy kanonickie dochodami z nadanego przez Bertolda czynszu.

Rzym, 25 I 1729 (Rep. 85, nr 206 (245).

Poszyt papierowy, 8 stron, 17 x 24,5 cm)

Papież Benedykt XIII
potwierdza w swoim breve
wszystkie dotychczasowe
przywileje cystersów.

II.

Życie zakonne

– dyscyplina zakonna,
reguły, konstytucje i statuty

Lateran, 11 X 1210 (Rep. 67, nr 11 (12)).

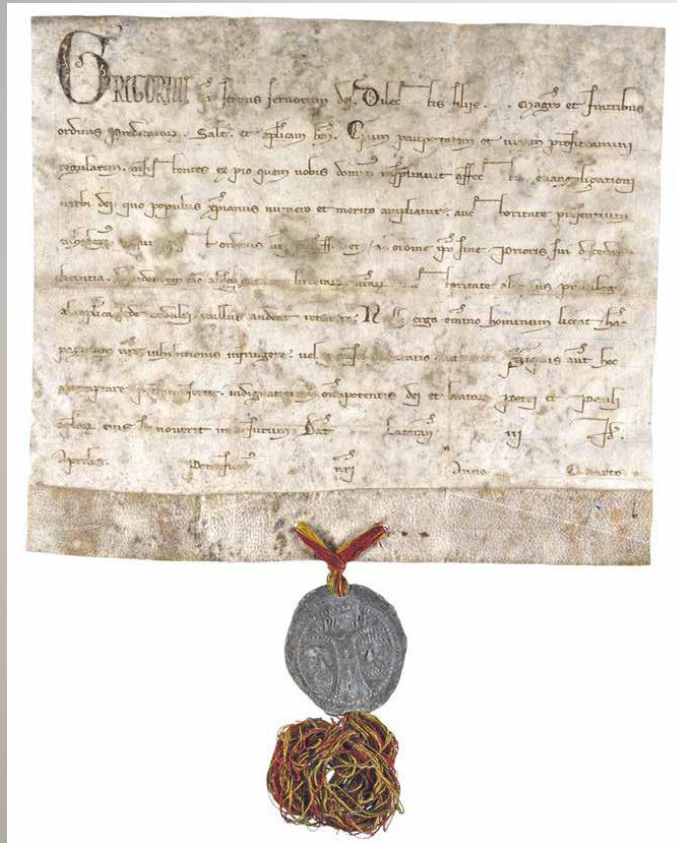
Pergamin 17,5 x 15 + 2,5 cm)

Papież Innocenty III zabrania mnichom z klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu uchylać się od nałożonych na nich kar poprzez samowolne przejście do innego klasztoru.

Lateran, 11 IV 1230 (Rep. 57, nr 9 (8).

Pergamin 21 x 18 + 2 cm)

Papież Grzegorz IX oznajmia generałowi i wszystkim braciom Zakonu Kaznodziejskiego, że odtąd żaden z braci, który złożył profesję w jednym z klasztorów, nie może go opuścić bez zgody swojego przeora i żaden inny klasztor bez takiej zgody nie może go przyjąć do siebie.

Perugia, 18 XII 1234 (Rep. 91, nr 50 (62)).

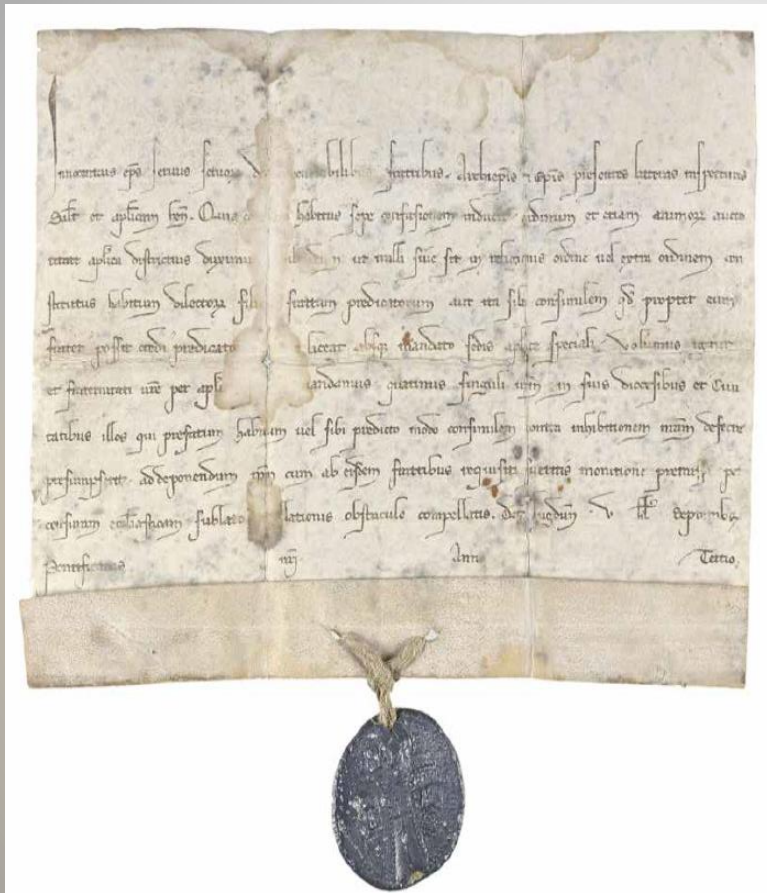
Pergamin 27 x 20 + 2,5 cm)

W odpowiedzi na prośbę opata lubiąskiego papież Grzegorz IX nakazuje, by do udziału w rozprawach sądowych dopuszczano braci z tego klasztoru posiadających dokumenty potwierdzone pieczęcią opata. Zgodnie bowiem ze statutami cystersów konwenty posiadały jedynie pieczęć z imieniem opata, więc przeciwnicy w sądach nie dopuszczali braci wysłanych z tak opieczętowanym pismem twierdząc, że uwierzytelnienie [pieczęcią imienną opata] nie jest wystarczające dla reprezentowania całego konwentu.

Lyon, 28 VIII 1245 (Rep. 57, nr 19 (20).

Pergamin 20 x 13,5 + 2 cm)

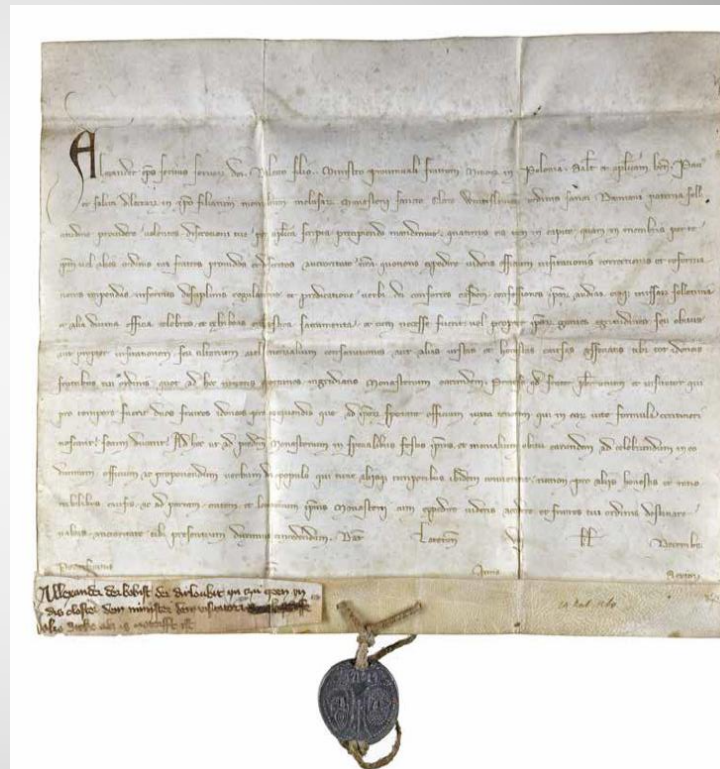

Papież Innocenty IV nakazuje biskupom, by na obszarze swoich diecezji pod groźbą kar kościelnych nie pozwalali, żeby ktoś spoza Zakonu Kaznodziejów nosił habit identyczny, jak dominikański, lub na tyle podobny, by osoba go nosząca mogła zostać wzięta za dominikanina.

Lateran, 24 XI 1260 (Rep. 63, nr 13.

Pergamin 32 x 25 + 2 cm)

Papież Aleksander IV nadaje
provincjałowi polskiej prowincji Zakonu
Braci Mniejszych (franciszkanów) prawo
do wizytowania osobiście lub przez
wyznaczonych braci klasztoru klarysek
wrocławskich i sprawowania nad nimi
opieki duszpasterskiej poprzez głoszenie
słowa Bożego, słuchanie spowiedzi,
odprawianie mszy św., udzielanie
sakramentów.

Viterbo, 30 VI 1262 (Rep. 63, nr 20.

Pergamin 75 x 55,5 + 3 cm)

Papież Urban IV potwierdza dokument kardynała Rajnalda, biskupa Ostii i Velletri, a późniejszego papieża Aleksandra IV, z 16 IX 1252 r., zatwierdzający regułę klarysek, którą to regułę przyjęło za swoją zgromadzenie sióstr w klasztorze św. Klary we Wrocławiu, i pozwala wrocławskim klaryskom żyć według tej reguły.

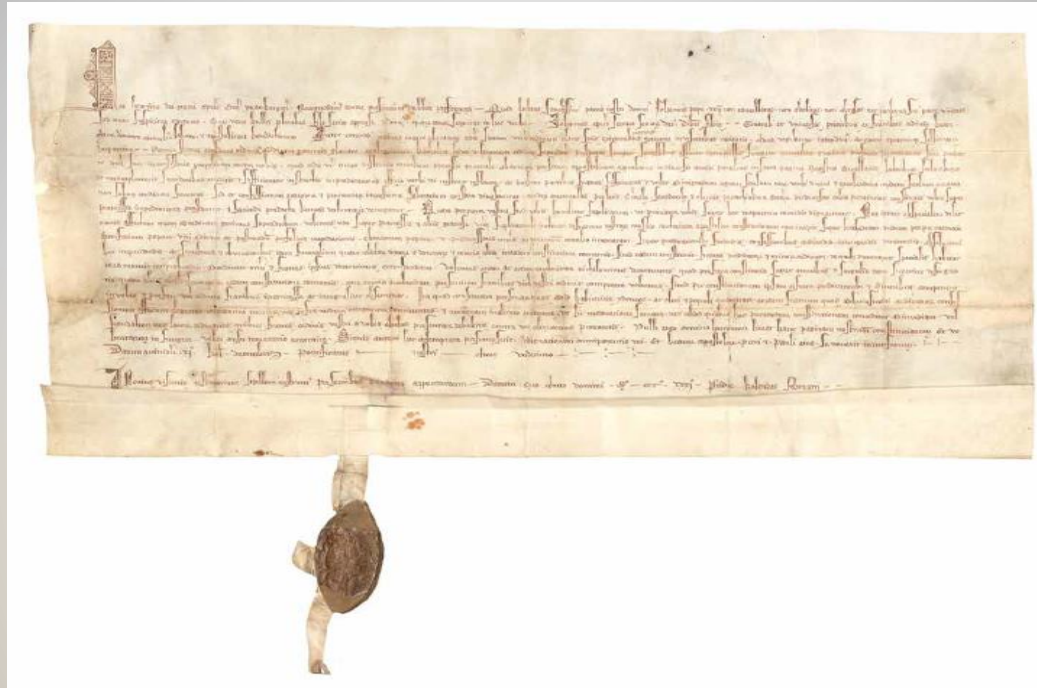
Perugia, 13 I 1266 (Rep. 75b, nr 3.

Pergamin 32,5 x 29 + 1,5 cm)

Papież Klemens IV ogłasza, że wszyscy, którzy będą niszczyć klasztory franciszkanów i stosować przemoc względem braci, ściągną na siebie karę ekskomuniki, którą zdjąć może jedynie Stolica Apostolska lub wyznaczeni konserwatorzy zakonu Braci Mniejszych.

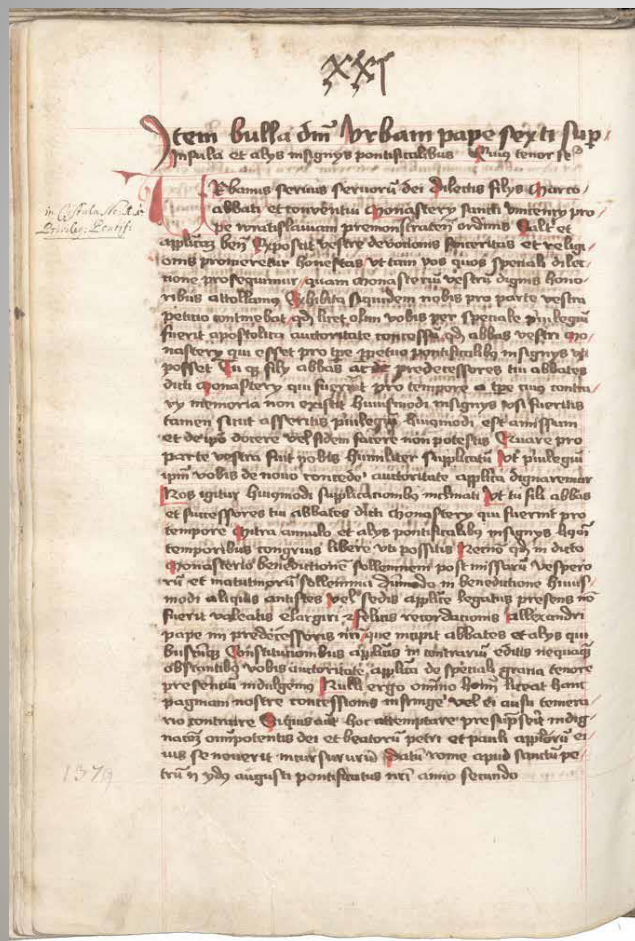
Bulla z daty: Avignon, 21 XI 1326, w widymusie z 31 I 1331 r. (Rep. 124, nr 1. Pergamin 55,5 x 23+3,5 cm)

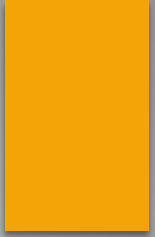
Henryk, biskup Naumburga, widymuje następującą bullę papieską: Papież Jan XXII informuje generała i braci z zakonu NMP z Góry Karmel, że konstytucja „Supercathedram”, ogłoszona niegdyś przez papieża Bonifacego VIII, a którą ponowił papież Klemens V na soborze w Vienne, rozciąga się także na karmelitów, choć wprost w konstytucji wymienieni są tylko dominikanie i franciszkanie.

Rzym, 12 VIII 1379

(Rep. 135, vol. 375, k. 205v)

Papież Urban VI, na suplikę Marka, opata klasztoru premonstratensów św. Wincentego we Wrocławiu, zezwala, by opaci tego klasztoru mogli używać pontyfikaliów (elementów stroju biskupiego) i udzielać uroczystego błogostawieństwa po mszy św., niesporach i jutrzni w kościele klasztornym. Prawo używania pontyfikaliów opaci św. Wincentego otrzymali już niegdyś od Stolicy Apostolskiej i aż do tej pory z niego korzystają, ale przywilej w tej sprawie zaginął, dlatego opat Marek poprosił o jego ponowne nadanie.

III.

Beatyfikacje,
kanonizacje,
kult świętych

Asyż, 17 IX 1253 (Rep. 57, nr 31 (34)).

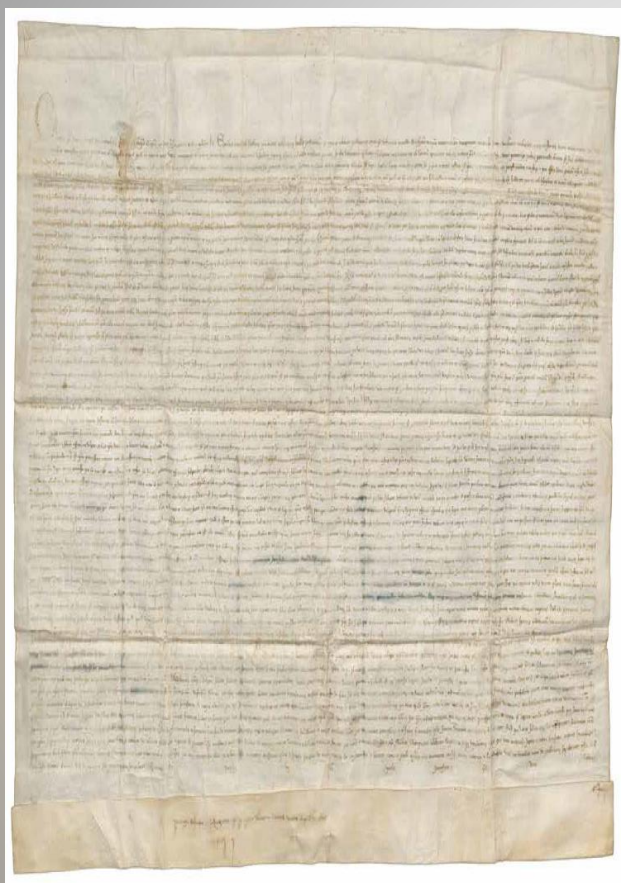
Pergamin 67,5 x 44,5 + 4,5 cm)

Papież Innocenty IV informuje przełożonych kościelnych o kanonizacji św. Stanisława.

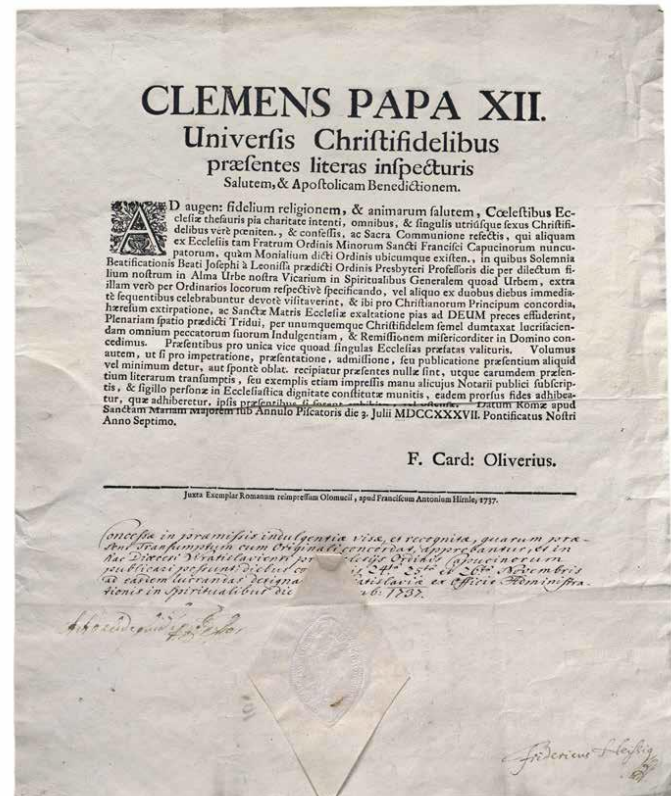
Viterbo, 26 III 1267 (Rep. 125, nr 92 (103)).

Pergamin 77 x 51 + 4,5 cm)

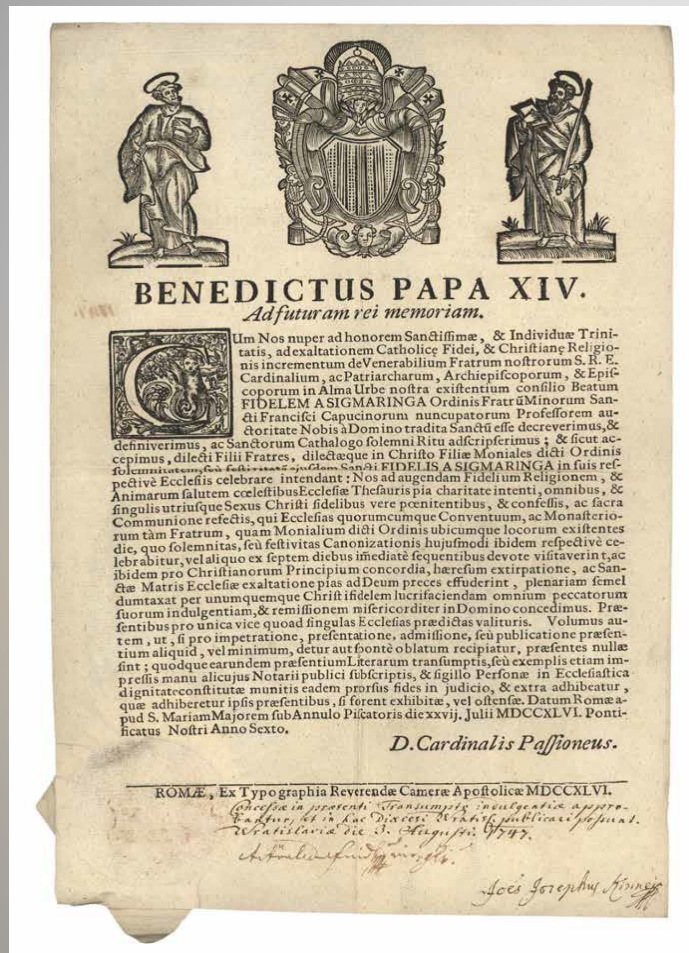
Bulla kanonizacyjna św. Jadwigi Śląskiej. Prezentowany tu dokument adresowany jest do arcybiskupa i episkopatu polskiego, ale prawdopodobnie – analogicznie, jak w przypadku wcześniejszej kanonizacji św. Stanisława – kancelaria papieża Klemensa IV wypuściła kilka bulli do różnych odbiorców. Papież ogłosił, że uroczystość św. Jadwigi będzie przypadała 15 października oraz przyznał odpusty dla wiernych nawiedzających grób księżnej Jadwigi w dniu jej święta i w jego oktavie. Dokument ten jest znacznie obszerniejszy niż bulla kanonizacyjna św. Stanisława, gdyż o ile w tamtym wspomniano jedynie o poświadczonych cudach za wstawiennictwem męczennika, o czym zebrała relacje specjalna komisja, to w tej bulli opisano niektóre cuda sprawione za wstawiennictwem św. Jadwigi.

Drukowany tekst papieskiego breve o treści: Papież Klemens XII ogłasza odpust zupełny dla wszystkich, którzy wezmą udział w uroczystościach z okazji beatyfikacji Józefa z Leonessy, kapłana z Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów – w Rzymie w sam dzień beatyfikacji i w dwa kolejne dni, a poza Rzymem w trzy dni wyznaczone przez lokalnych ordynariuszy.

Rzym, 27 VII 1746 (Rep. 62, nr 179 (178).

Papier 28 x 33 cm)

Papież Benedykt XIV ogłasza odpust zupełny dla wszystkich, którzy wezmą udział w uroczystościach z okazji kanonizacji błogosławionego Fidelisa z Sigmaringen, kaptana z zakonu Braci Mniejszych Kapucynów – w Rzymie w sam dzień kanonizacji i w siedem kolejnych dni, a poza Rzymem w dni wyznaczone przez lokalnych ordynariuszy.

Rzym, 15 IX 1678 (Rep. 67, nr 2184 (3266).

Pergamin 41 x 28,5 cm)

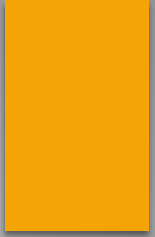
Józef Eusanio z Zakonu Augustianów Eremitów, [rodem] z Aquila, biskup tytularny Porfyrionu, prefekt pałacu Apostolskiego i asystent tronu papieskiego, na polecenie papieża [Innocentego XI] spełnia prośbę kardynała [Fryderyka] landgraфа heskiego [biskupa wrocławskiego] i przekazuje mu (za pośrednictwem Joachima Zygmunta Reidemburga, prałata-kantora katedry wrocławskiej) relikwie ciała i krwi św. Honoriusza wydobyte z katakumb św. Cyriaki na Campo Verano, zezwala mu je zachować dla siebie lub ofiarować innym, wywieźć z Rzymu i wystawić dla publicznej czci wiernych w dowolnym kościele lub kaplicy.

Rzym, 1 III 1753 (Rep. 67, nr 3829 (4899).

Papier 31 x 22 cm)

Brat Józef Antoni, kardynał-biskup Frascati, na polecenie papieża [Benedykta XIV] przekazuje Wincentemu Schultzowi, opatowi premonstratensów we Wrocławiu, relikwie św. Kandyda męczennika i pozwala eksponować je w kościołach oraz kaplicach prywatnych i publicznych.

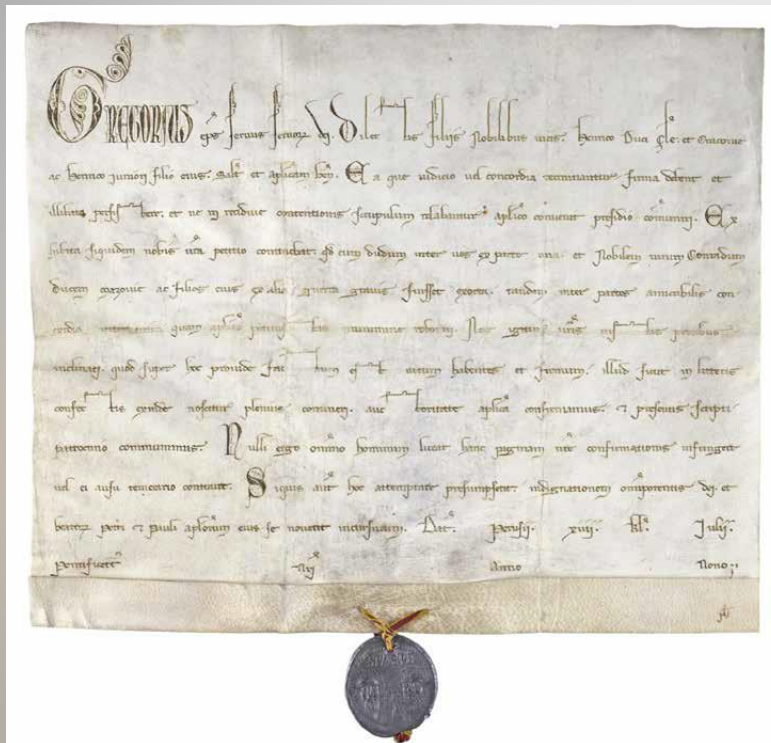

IV.

Sprawy polityki i spory
Kościoła
z władzą świecką

Perugia, 18 VI 1235

(Rep. 1a, nr 4; Perg. 29,5 x 24,5 + 2 cm)

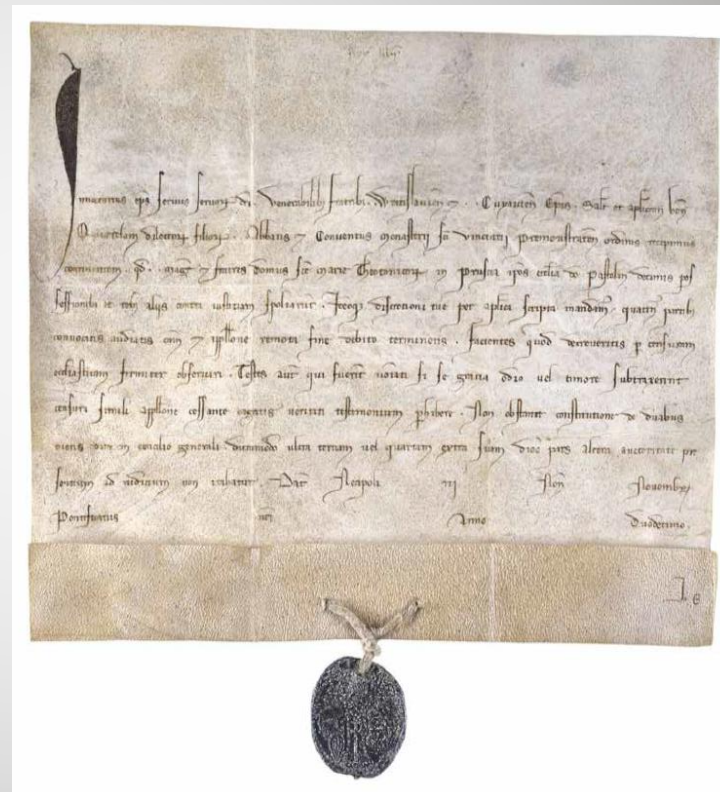

Papież Grzegorz IX zatwierdza układ zawarty między Henrykiem I Brodatym, księciem Śląska i jego synem Henrykiem II Pobożnym a księciem Mazowsza Konradem i jego synami.

Neapol, 31 X 1254 (Rep. 67, nr 45 (57)).

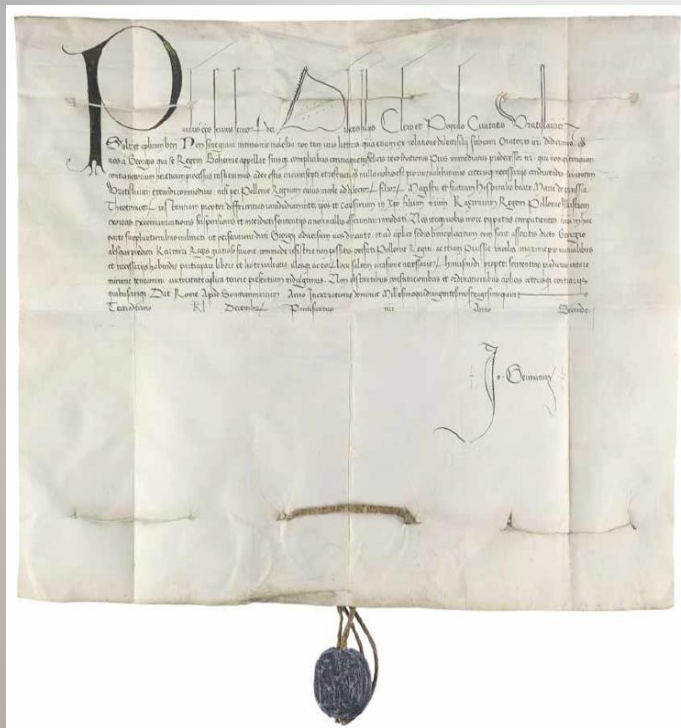
Pergamin 26 x 19 + 3 cm)

Papież Innocenty IV poleca biskupom wrocławskiemu i kujawskiemu zbadać i rozsądzić sprawy związane ze skargami opata klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu na bezprawne zagarnięcie dziesięcin ze wsi Postolin przez Zakon Krzyżacki.

Rzym, 19 XI 1465 (Dokumenty. m. Wrocławia, nr 4482.

Pergamin 42 x 30,5 cm)

Papież Paweł II wyraża zgodę, aby wrocławianie prowadzili handel z Królestwem Polskim i państwem Zakonu Krzyżackiego, choć „niektórzy twierdzą”, że mieszkańcy Królestwa podlegają ekskomunice, którą nałożono na prośbę wielkiego mistrza krzyżaków. Wrocławianie argumentowali, że muszą prowadzić handel z Polską, by skutecznie walczyć z królem Jerzym z Podiebradów.

Rzym, 13 XI 1368 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 450.

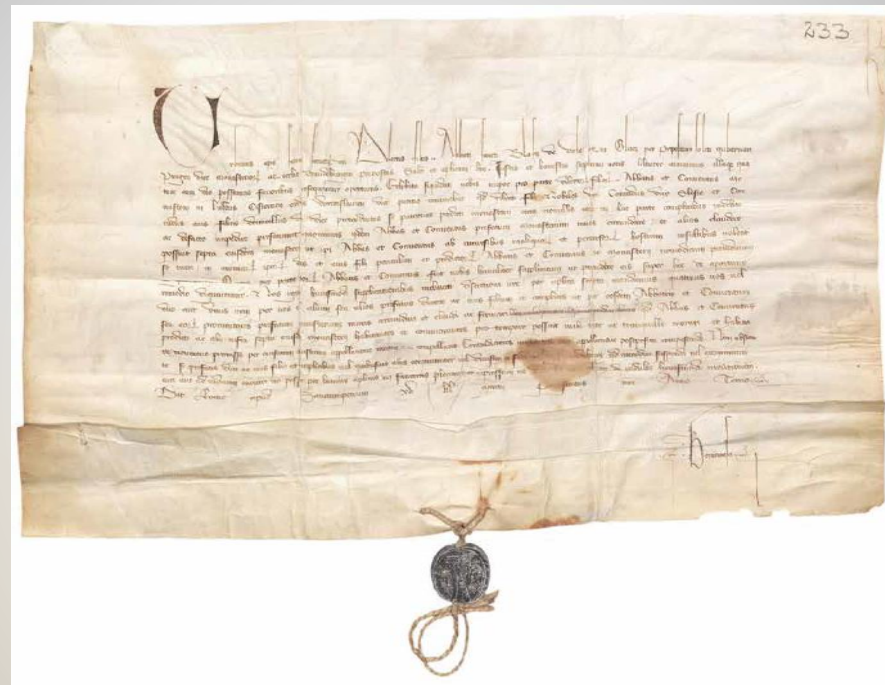
Pergamin 55 x 33,5 + 9,5 cm)

Papież Urban V informuje biskupa wrocławskiego, że bullą z dnia 13 XI 1368 r. zdjęt interdykt nałożony przez kapitułę katedralną na miasto Wrocław z powodu sporu miasta z kapitułą, po czym w całości przytacza tekst owej bulli.

Rzym, 15 II 1381 (Rep. 91, nr 352 (360)).

Pergamin 55,5 x 30,5 + 7 cm)

Papież Urban VI, na suplikę klasztoru, poleca trzem wymienionym egzekutorom, by karami kościelnymi zmusili księcia oleśnickiego Konrada II, jego syna i ich współników, aby zezwolili konwentowi cystersów w Lubiążu otoczyć klasztor murem dla ochrony przed napadami wrogów.

Rzym, 9 IV 1404 (Dokumenty m. Świdnicy, nr 347 (U 389)).

Pergamin 23 x 16 + 3 cm)

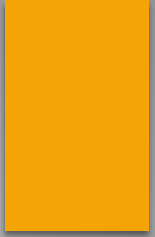
Papież Bonifacy IX poleca dziekanowi poznańskiemu, by rozstrząsnął skargę braci Hieronima i Kacpra, synów Henryka Złodzieja, kleryków diecezji wrocławskiej, przeciwko księciu ziębiickiemu Bolkowi, księżnej Eufemii i kilku wymienionym rycerzom o pewne rzeczy i sumę pieniędzy. Dziekanowi nie wolno jednak nałożyć ekskomuniki na ziemię księcia Bolka bez specjalnego polecenia papieskiego.

Rzym, 29 VI 1381 (Rep. 58, nr 86.

Pergamin 63,5 x 38,5 + 9 cm)

Papież Urban VI, w odpowiedzi na suplikę mniszek z klasztoru św. Katarzyny we Wrocławiu, poleca biskupowi poznańskiemu ogłosić za nieważne postanowienia i uchwały rajców wrocławskich dotyczące owego konwentu. Rajcy przejęli bowiem kontrolę nad wejściem do klasztoru, przemocą zabrali przywileje i dokumenty klasztorne, zajęli majątek konwentu i ustanowili nad nim świeckiego zarządcę oraz zakazali przyjmowania bez swojej zgody nowych sióstr do zgromadzenia.

V.

Papieski trybunał
Roty Rzymskiej
i spory sądowe

Rzym, 16 II 1383 (Rep. 66, nr 297 (296).

Pergamin 53 x 48 + 4,5 cm)

Audytor papieski Bertrando d'Alagno, biskup-elekt Famagusty, ogłasza wyrok w III instancji w procesie petytoryjnym między klasztorem św. Macieja we Wrocławiu a kanonikiem wrocławskim Wernerem von Czettritz o prawo połowu ryb na rzece Oławie koło folwarku Księża Małe. Audytor określa też wysokość kosztów procesowych, które zapłacić ma klasztorowi strona przegrana.

Rzym, 9 V 1383 (Rep. 66, nr 300 (299)).

Pergamin 82 x 54 + 10 cm)

Papież Urban VI, w odpowiedzi na suplikę mistrza i braci klasztoru (szpitala) św. Macieja we Wrocławiu, zakonu Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą, poleca trzem wymienionym egzekutorom, by dopilnowali, aby wypłacono klasztorowi należną sumę (łącznie 219 florenów) z tytułu zasądzonych kosztów procesowych, po wygraniu przez klasztor procesu w Rocie Rzymskiej przeciwko kanonikowi wrocławskiemu Wernerowi von Czettritz.

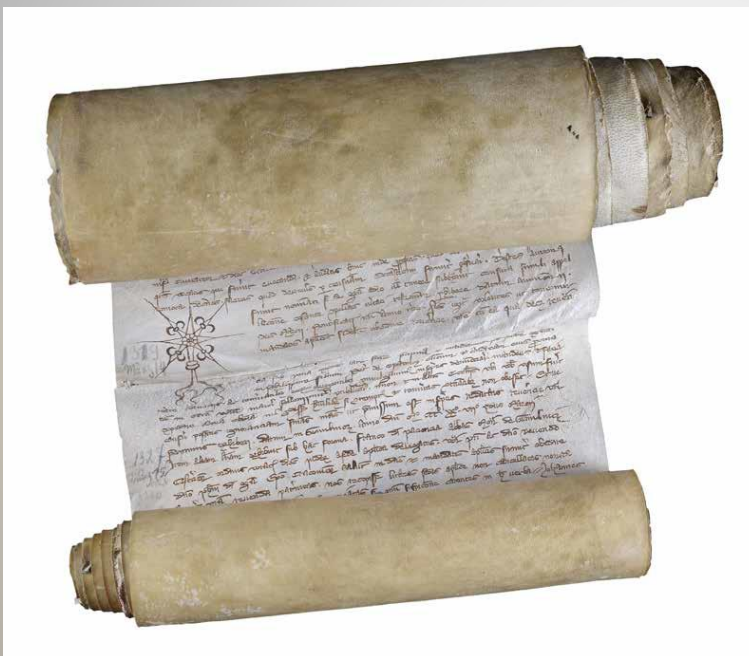
Wrocław, 25 VII 1383 (Rep. 66, nr 301 (300)).

Pergamin 52,5 x 53,5 + 9 cm)

Jan, opat klasztoru NMP na Piasku we Wrocławiu, działając jako egzekutor bulli papieża Urbana VI z 9 V 1383 r., powoławszy się na ową bullę oraz na wyrok audytora papieskiego Bertranda d'Alagno z 16 II 1383 r., nakazuje kanonikowi wrocławskiemu Wernerowi von Czettritz, by w ciągu 70 dni zapłacił 219 florenów mistrzowi klasztoru Krzyżowców z Czerwoną Gwiazdą we Wrocławiu lub zawarł z klasztorem ugodę co do sposobu spłaty owej kwoty. Werner został skazany na zapłacenie powyższej sumy po przegranym procesie przeciwko klasztorowi o prawo połowu ryb w rzece Oławie.

**Avignon, 14 III 1319 (odpis w rotulusie z 1321 r.)
(Rep. 67, nr 139 (172b). Rotulus perg. 272 x 18 cm)**

Papież Jan XXII mianuje opata klasztoru w Jemielnicy sędzią delegowanym w sporze między Janem, plebanem kościoła św. Małgorzaty w Bytomiu, a Filipem, synem Piotra z Opatowic.

Avignon, 13 I 1322 (Rep. 67, nr 141 (174).

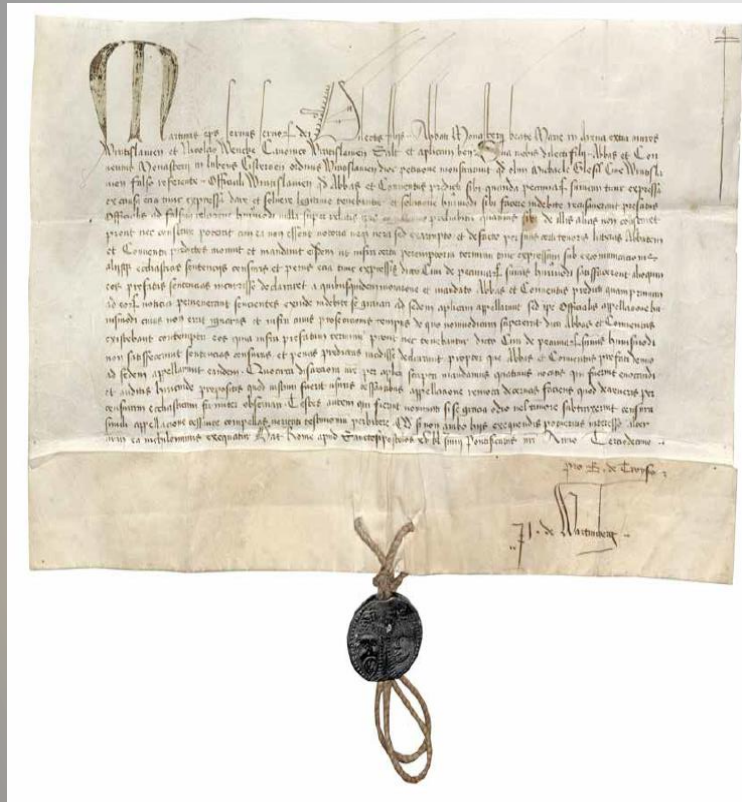
Pergamin 50 x 33 + 3,5 cm)

Papież Jan XXII nakazuje prepozytowi i archidiakonowi katedry wrocławskiej oraz gwardianowi minorytów we Wrocławiu rozstrzygnąć spór w II instancji (z apelacji klasztoru) między klasztorem św. Wincentego we Wrocławiu a biskupem krakowskim o prawo patronatu nad kościołem parafialnym św. Małgorzaty w Bytomiu.

Rzym, 18 V 1430 (Rep. 91, nr 452 (456).

Pergamin 35 x 23 + 5 cm)

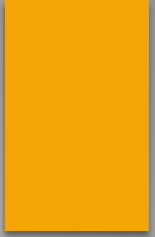
Papież Marcin V poleca opatowi klasztoru NMP na Piasku we Wrocławiu i kanonikowi Mikołajowi Wencke rozsądzenie sporu między Michałem Glesil, mieszczaninem wrocławskim, a klasztorem lubińskim. W swojej suplice opat lubiński poinformował, że mieszczanin Michał Glesil niezgodnie z prawdą zeznał przed oficjałem wrocławskim, iż opat i konwent lubiński powinni mu zapłacić pewną sumę pieniędzy w pewnej sprawie, ale ci odmówili zapłaty. Oficjał nakazał więc opatowi zapłacić należność w wyznaczonym terminie pod groźbą cenzur kościelnych. Opat lubiński, nie zgadzając się z wyrokiem, złożył apelację do Stolicy Apostolskiej. Oficjał tymczasem, ignorując apelację, po upływie terminu zapłaty ogłosił opata ekskomunikowanym, od czego też została złożona apelacja do Rzymu. W odpowiedzi na prośbę klasztoru opata klasztoru na Piasku i kanonika Mikołaja Wencke, by na miejscu zbadali sprawę.

Rzym, 29 X 1391 (Rep. 71, nr 35 (35 b)).

Pergamin 54 x 36 + 7,5 cm

Bonifacy IX ustanawia abpa gnieźnieńskiego, bpa wrocławskiego i opata klasztoru w Brzewnowie (obecnie w Pradze) konserwatorami praw i dóbr klasztoru premonstratensek w Czarnowąsach.

VI.

Odpusty

Lyon, 13 VI 1249 (Rep. 119, nr 1.

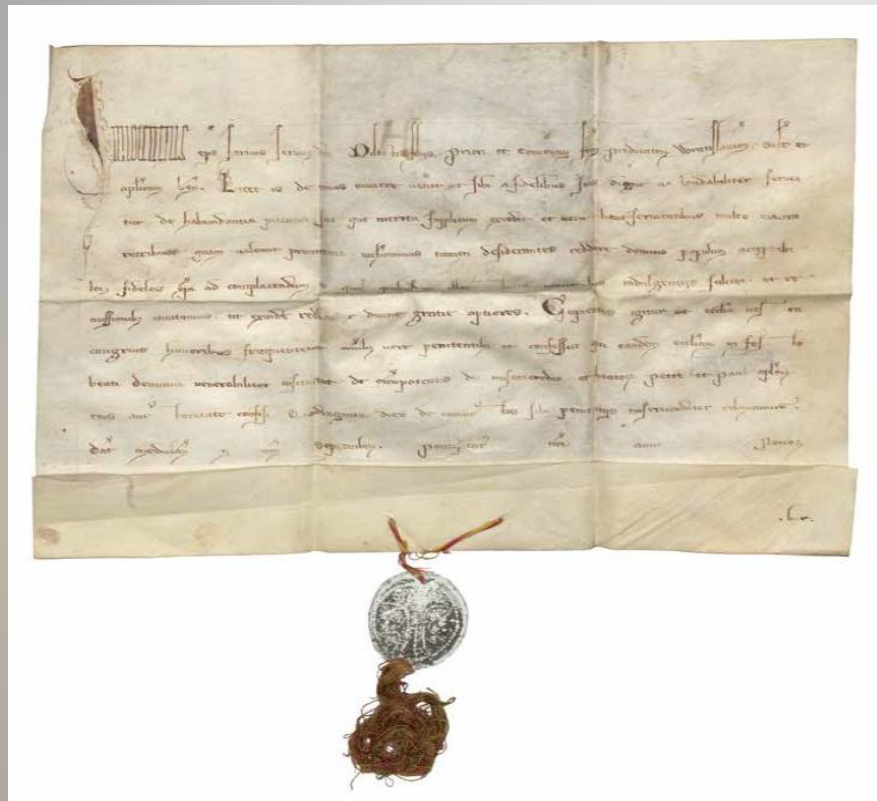
Pergamin 30 x 25 + 3 cm)

Papież Innocenty IV udziela 40 dni odpustu wiernym, którzy – po uprzedniej spowiedzi – wspomogą jałmużną budowę kościoła i klasztoru minorytów w Świdnicy.

Mediolan, 4 IX 1251 (Rep. 57, nr 26 (29)).

Pergamin 31 x 21,5 + 4 cm)

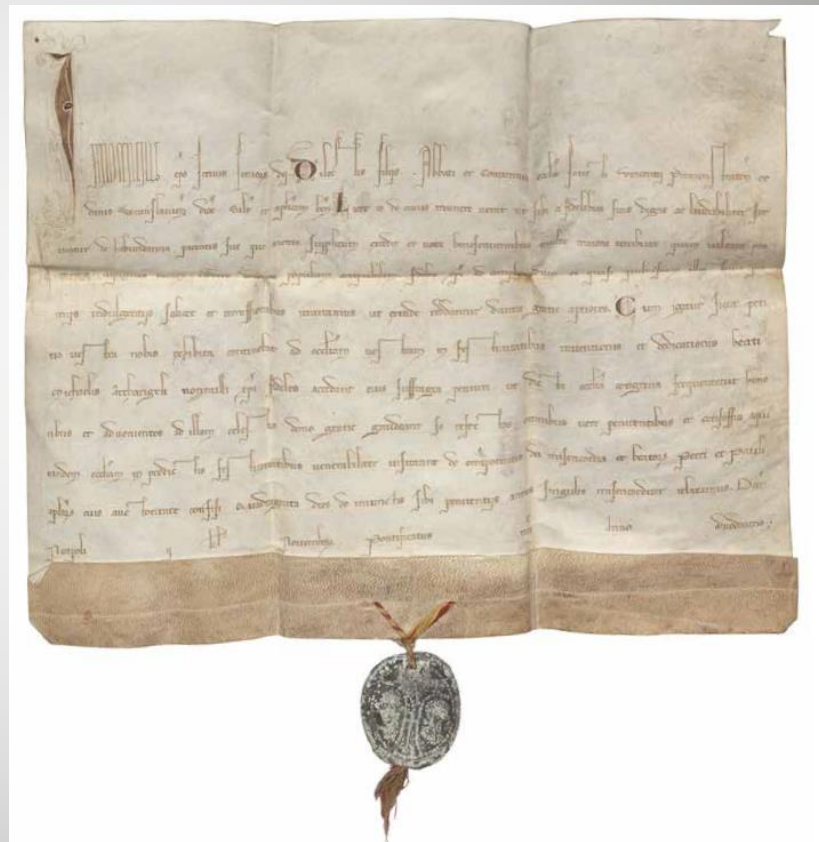

Papież Innocenty IV udziela 40 dni odpustu wiernym, którzy w dniu św. Dominika, po uprzedniej spowiedzi pobożnie nawiedzą kościół dominikanów we Wrocławiu.

Perugia, 5 IV 1253 (Rep.67, nr 44 (56).

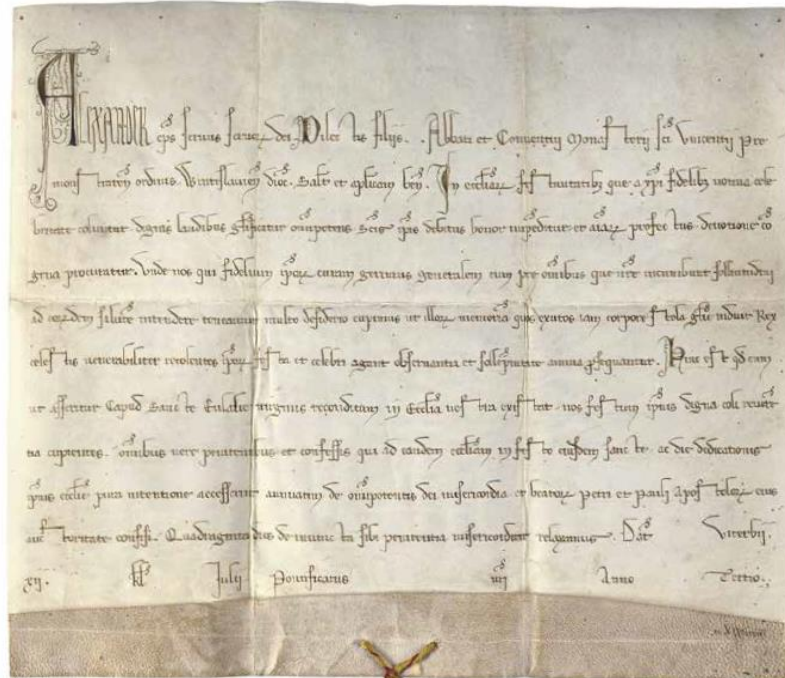
Pergamin 30 x 22 + 3 cm)

Papież Innocenty IV udziela 40 dni odpustu wiernym, którzy w rocznicę poświęcenia kościoła, po uprzedniej spowiedzi pobożnie nawiedzą kościół klasztorny św. Wincentego we Wrocławiu .

Viterbo, 20 VI 1257 (Rep. 67, nr 52 (67)).

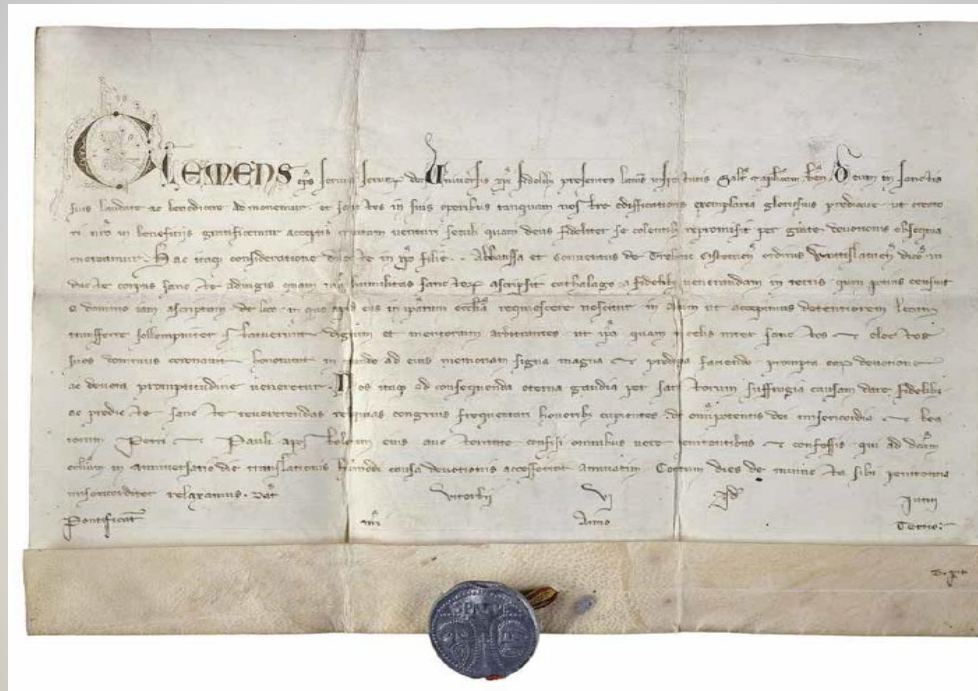
Pergamin 30 x 22,5 + 3 cm)

Papież Aleksander IV udziela 40 dni odpustu wiernym, którzy co roku w święto św. Eulalii (której relikwie klasztor posiada) oraz w rocznicę poświęcenia kościoła, po uprzedniej spowiedzi i z czystą intencją nawiedzą kościół klasztorny św. Wincentego we Wrocławiu.

Viterbo, 8 VI 1267 (Rep. 125, nr 93 (104).

Pergamin 31 x 22,5 + 3,5 cm)

Papież Klemens IV, w odpowiedzi na prośbę ksieni i konwentu trzebnickiego, udziela 100 dni odpustu wiernym, którzy w rocznicę translacji relikwii św. Jadwigi, po uprzedniej spowiedzi i z czystą intencją nawiedzą kościół klasztorny w Trzebnicy.

Rzym, 20 V 1500 (Rep. 57, nr 325 (357a). Pergamin 70 x 44 + 10 cm)

Dwunastu kardynałów udziela 100 dni odpustu wszystkim wiernym, którzy w wymienione święta, po uprzedniej spowiedzi nawiedzą pobożnie dominikański kościół św. Wojciecha we Wrocławiu i będą przebywać w kościele od pierwszych do drugich nieszporów, oraz udzielą temu kościołowi wsparcia materialnego. Biskup wrocławski Jan Roth potwierdza odpust nadany przez kardynałów i dodaje od siebie kolejne 40 dni odpustu.

Avignon, 30 VI 1346 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 268.

Pergamin 71 x 51 + 5 cm)

Trzynastu biskupów przyznaje po 40 dni odpustu wszystkim wiernym, którzy po uprzedniej spowiedzi w wymienione święta pobożnie nawiedzą kościół parafialny w Lutyni lub jego kaplice filialne, lub wspomogą ten kościół materialnie i pomodlą się za tego, który uzyskał ten przywilej odpustowy, oraz za jego rodzinę. Biskup wrocławski Przecław z Pogorzeli zatwierdził powyższy przywilej 3 IX 1346 r.

Rzym, 1 IV 1514 (AP Wrocław, Oddz. w Legnicy, Dokumenty m. Legnicy, nr 707. Pergamin 76 x 64 +7,5 cm)

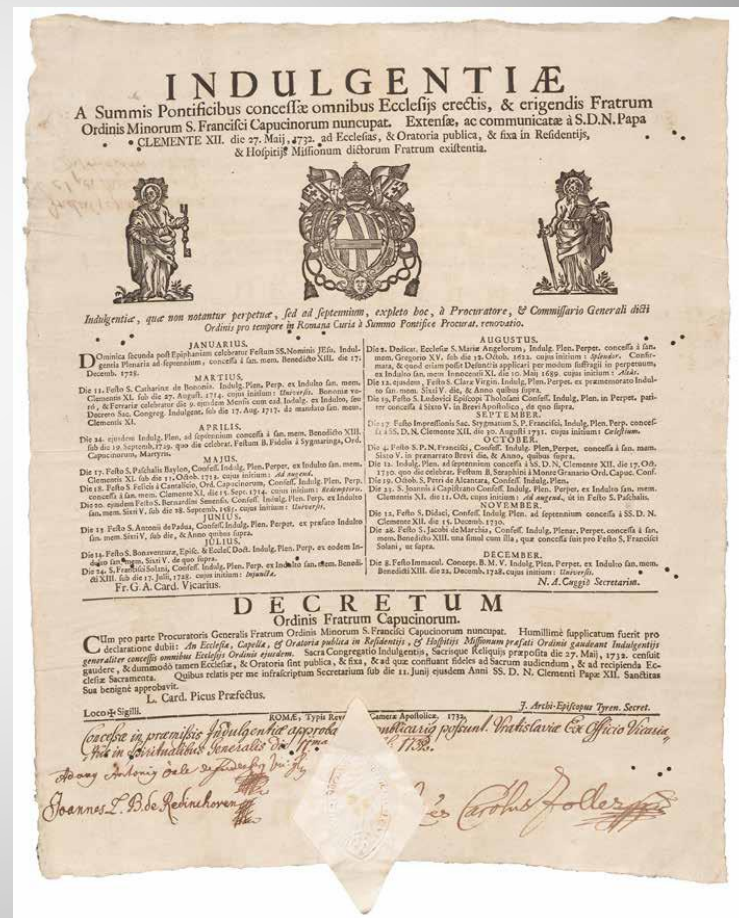

Trzynastu kardynałów udziela 100 dni odpustu wszystkim wiernym, którzy w wymienione święta między pierwszymi a drugimi nieszporami, po uprzedniej spowiedzi nawiedzą pobożnie kaplicę pod wezwaniem Modlitwy w Ogrójcu oraz św. Bartłomieja i Trzech Króli w kościele parafialnym NMP w Legnicy, ufundowaną przez Różę Hawsin, wdowę po Janie Hawsse, oraz udziela tej kaplicy wsparcia materialnego. Biskup wrocławski Jan Turzo 27 VII 1514 r. potwierdza odpust nadany przez kardynałów i dodaje od siebie kolejne 40 dni odpustu.

Rzym, 27 V 1732 [11 VI 1732] (Rep. 62 nr 162 (163)).

Papier 34 x 42,5 cm)

Prefekt Ludwik kardynał Pico della Mirandola poświadczają, że w odpowiedzi na pytanie prokuratora generalnego zakonu kapucynów, Kongregacja do Spraw Odpustów i Świętych Relikwii dnia 27 V 1732 wyjaśniła, iż przywileje przyznane kościołom i kaplicom oo. kapucynów obowiązują także w kościołach, oratoriach i kaplicach w prowadzonych przez nich misjach, jeśli tylko są to świątynie publiczne, odwiedzane przez wiernych.

VII.

Obsada beneficjów
i godności kościelnych

Rzym 2 XI 1424 (Rep. 91, nr 432 (436). Pergamin 50 x 31 + 6 cm)

Papież Marcin V poleca trzem wymienionym egzekutorom, by mocą władzy apostolskiej nadali Janowi Brigherowi probostwo kościoła parafialnego w Sicinach, wakujące po śmierci w Kurii Rzymskiej poprzedniego plebana Jana Crista, pomimo że Jan Brigher posiada już kanonię w kolegiacie Świętego Krzyża w Opolu, wikarię wieczystą w katedrze wrocławskiej i wikarię wieczystą w kolegiacie Świętego Krzyża we Wrocławiu, a ponadto toczy spór w Rocie Rzymskiej o kościół parafialny św. Maurycego za murami Wrocławia i posiada papieskie ekspektatywy na kanonię w kolegiacie w Budziszynie i na beneficjum należące do dyspozycji biskupa i kapituły wrocławskiej. Gdyby jednak Jan wygrał proces w Rocie o kościół św. Maurycego, to najpóźniej w ciągu roku musi zamienić jedno z dwóch posiadanych probostw na beneficjum bez obowiązków duszpasterskich, a ponadto, mocą ostatniej wymienionej ekspektatywy, może objąć również wyłącznie beneficjum bez obowiązków duszpasterskich.

Tivoli, 12 VIII 1473 (Rep. 132a,

Depozyt parafii w Lwówku Śl., nr 90. Pergamin 48 x 27,5 + 5,5 cm)

Papież Sykstus IV nakazuje kanonikowi wrocławskiemu Janowi Girdanowi, by mocą władzy apostolskiej wprowadził kleryka Krzysztofa Slewssera na altarię p.w. NMP i Trzech Króli w kościele parafialnym w Lwówku Śląskim, wakującą po śmierci altarysty Mikołaja Gerstmannera. Jak informuje bulla, altaria ta należała do patronatu burmistrza oraz rajców Lwówka, a w akcie fundacyjnym zastrzeżono, że pierwszeństwo w objęciu tego beneficjum będzie miał zawsze kandydat spokrewniony z fundatorami altarii, jeśli tylko taki kandydat się zgłosi. Po śmierci Mikołaja patronowie zaprezentowali biskupowi wrocławskiemu Rudolfowi z Rüdesheim Jana Schewnera, krewniaka fundatorów. Przeciwko niemu spór sądowy wszczął Krzysztof Slewsser, ale oficjał biskupi wydał wyrok na korzyść Jana, od którego to wyroku Slewsser złożył apelację do metropolity. W trakcie trwania procesu przed oficjałem gnieźnieńskim Jan Schewner złożył rezygnację na ręce papieskie ze swoich praw do altarii i w tej sytuacji papież, zawieszając na ten raz prawo patronatu, nadał sporne beneficjum Krzysztofowi Slewsserowi.

**Wrocław, 25 IX 1476 [breve: Rzym, 31 VII 1476]
(Rep. 58, nr 522 (518). Pergamin 44 x 30 + 5 cm)**

Jan Hofeman licencjat dekretów, kanonik wrocławski i wikariusz generalny *in spiritualibus* biskupa wrocławskiego Rudolfa z Rüdesheim, działając jako egzekutor breve papieża Sykstusa IV, nakazuje kapitule kolegiaty Grobu Bożego w Legnicy przyjąć na wakujący archidiaconat Pawła Hawnolta. Wikariusz przytacza najpierw w całości papieskie breve z 31 VII 1476, w którym został wyznaczony na egzekutora. Jak informuje papieski dokument, papież Sykstus IV nadał niegdyś Pawłowi Hawnoltowi archidiaconat legnicki, wakujący po śmierci Jana Duster. Ze względu na fakt, że Duster był pokojowcem Mikołaja V, zwolnione przez niego beneficjum przeszło do dyspozycji papieskiej, a więc Stolica Apostolska miała wyłączne prawo jego obsadzenia. Nieco wcześniej jednak wakujący archidiaconat zdołał objąć Mikołaj Gleywitz i w konsekwencji kapituła legnicka odmówiła przyjęcia Pawła, papież więc napomniął ją, by okazała posłuszeństwo jego dyspozycji. Reprezentujący Hawnolta mistrz Marcin Weinreich zjawił się przed biskupim wikariuszem z niniejszym breve i zażądał od Hofemana wyegzekwowania papieskiego polecenia, Jan zaś niniejszym pismem z 25 IX 1476 r. nakazał kapitule przyjąć Pawła na archidiaconat pod groźbą kar kościelnych.

Rzym, 16 X 1673 (Rep. 57, nr 581 (609). Pergamin 50,5 x 31 + 6 cm)

Papież Klemens X nadaje Antoniemu Erazmowi Reitlingerowi kanonię katedralną we Wrocławiu, wakującą po śmierci w Kurii Rzymskiej poprzedniego kanonika Johanna Antoniego hrabiego von Oettingen i z tego powodu pozostającą w wyłącznej dyspozycji Stolicy Apostolskiej.

Rzym, 5 II 1721 (Rep. 67, nr 2984 (4054).

Pergamin 74 x 43,5 + 10 cm)

Papież Klemens XI nakazuje trzem wymienionym egzekutorom: biskupowi tytularnemu w Leontopolis w Bitynii, opatowi klasztoru norbertanów w Znojmie (Louka) i prepozytowi klasztoru w Czarnowąsach, by mocą udzielonej im władzy apostolskiej nadali Ferdynandowi Hobergowi urząd opata klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu, wakujący po śmierci poprzedniego opata Józefa Grechela. Jak informuje dokument, Ferdynand jest zakonnikiem tegoż klasztoru, ma święcenia prezbiteratu, został wybrany na opata przez konwent i zaakceptował elekcję. Ponadto papież zezwala Ferdynandowi, by mógł przyjąć benedykcję od dowolnego biskupa pozostającego w łączności ze Stolicą Apostolską (z innych źródeł wiadomo, że Hochberg otrzymał benedykcję 20 IV 1721 r.). Biskup ma przy tej okazji odebrać od nowego opata przysięgę wierności papieżstwu, której tekst został załączony do niniejszej bulli, po czym ma wystać do Rzymu tekst owej przysięgi, potwierdzony własną pieczęcią Ferdynanda. Przed objęciem urzędu opata Ferdynand winien też złożyć wyznanie wiary katolickiej przed biskupem wrocławskim lub jego oficjałem, a tekst wyznania również ma zostać przesłany do Stolicy Apostolskiej.

Rzym, 21 IV 1741 (Rep. 67, nr 3683 (4752).

Pergamin 77,5 x 52 + 4 cm)

Papież Benedykt XIV nakazuje dwóm wymienionym egzekutorom: opatowi klasztoru norbertanów w Znojmie (Louka) i prepozytowi klasztoru w Czarnowąsach, by mocą udzielonej im władzy apostolskiej nadali Wincentemu Schultzowi urząd opata klasztoru św. Wincentego we Wrocławiu, wakujący po śmierci poprzedniego opata Franciszka Bindera. Pozostała część dokumentu jest analogiczna do wcześniejszego pisma z 5 II 1721 r. (nr 62).

VIII.

Przywileje

indywidualne i honorowe,

święcenia

Rzym, 3 V 1390 (Dokumenty m. Świdnicy, nr 261 (U 299).

Pergamin 43,5 x 25 + 7 cm)

Papież Bonifacy IX zezwala, by w obecności Henryka Lotera i jego żony Magdaleny, małżonków z diecezji wrocławskiej, wraz z ich służbą, można było odprawiać mszę świętą i inne nabożeństwa w miejscach objętych interdyktem, gdyby kiedyś zdarzyło im się znaleźć na takim obszarze. Liturgia musi być jednak sprawowana przy zamkniętych drzwiach [kościół], po uprzednim usunięciu osób ekskomunikowanych i objętych interdyktem, bez bicia w dzwony i ściszym głosem.

Neapol, 20 I 1384 [bulla: Tivoli, 25 VII 1383]
(Rep. 91, nr 357 (365). Pergamin 35 x 20,5 + 6,5 cm)

Michał, opat klasztoru Sant'Andrea de Sexto [obecnie w Genui], wikariusz generalny zakonu cystersów, przesyła konwentowi w Lubiążu tekst bulli papieża Urbana VI z 25 VII 1383 r. o następującej treści: Urban VI przyznaje wszystkim członkom (obojga płci) zakonu cystersów łaskę, by w obliczu śmierci wybrany przez każdego z nich spowiednik mógł jeden raz udzielić im, mocą władzy apostołskiej, pełnego odpuszczenia grzechów.

Avignon, 1 III 1326 (Rep. 91, nr 218 (228)).

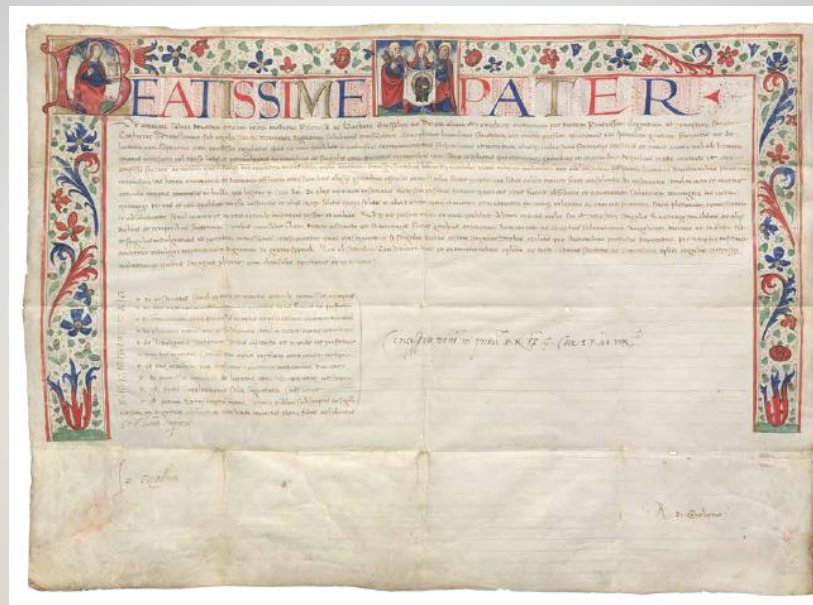
Pergamin 62 x 39,5 + 9 cm)

Papież Jan XXII, w odpowiedzi na prośby zakonu cystersów zezwala, aby w klasztorach cysterskich na obszarze objętym interdyktem, o ile znajdują się one z dala od siedzib ludzkich, można było sprawować liturgię z głośnym śpiewem, jeśli tylko sam konwent nie został objęty interdyktem. Podczas takiej liturgii muszą być zamknięte drzwi kościoła i usunięci wszyscy obcy. Papież przywraca w ten sposób dawne przywileje cystersów w tej materii, które utraciły ważność po ogłoszeniu sprzecznych z nimi ustaw Bonifacego VIII i Klemensa V.

Rzym, 1503-1507 r. (Rep 58, nr 651 (646b).

Pergamin 52 x 37 cm)

W odpowiedzi na prośby dominikanek (przeoryszy, Barbary Gresselyn i innych 10 sióstr) z klasztoru św. Katarzyny we Wrocławiu papież zezwala, by ich spowiednik mógł udzielić im absencji od wszelkich cenzur kościelnych i udzielić rozgrzeszenia od wszystkich grzechów oraz najcięższych nawet naruszeń prawa kanonicznego, przy czym w odniesieniu do spraw zastrzeżonych dla Stolicy Apostolskiej spowiednik będzie mógł tak uczynić tylko raz w ciągu życia, natomiast w sprawach niezastrzeżonych będzie mógł tak uczynić tyle razy, ilekroć zaistnieje taka potrzeba. Ponadto papież przyznaje 40 dni odpustu mniskom, które w okresie Wielkiego Postu będą modlić się przed głównym ołtarzem swojego kościoła.

Rzym, 24 II 1478 (Dokumenty majątku Schaffgotschów, nr 552.

Pergamin 26 x 15,5 + 3,5 cm).

Kardynał Wilhelm, kamerariusz papieski, poświadczają, że akolita Jerzy Eschner w dniach 14 – 24 lutego 1478 przyjął w Rzymie trzy wyższe święcenia z rąk Filipa, biskupa Ario.

Rzym, 24 III 1741 (Rep. 67, nr 3687 (4755).

Pergamin 20,5 x 19 cm)

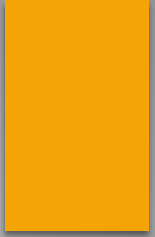
Kolegium Archiwalne przy Skryptorium Kurii Rzymskiej mianuje Mariana Krusche z zakonu premonstratensów, z klasztoru św. Wincentego, notariuszem publicznym i poświadczają, że złożył on przepisany prawem przysięgę.

Rzym, 29 I 1728 (APWr., Rep. 67, nr 3216 (4285).

Pergamin 35 x 29 cm)

Kolegium Protonotariuszy Kurii Rzymskiej przyjmuje Franciszka Bindera z zakonu premonstratensów, doktora Św. Teologii [od 1730 opata u św. Wincentego we Wrocławiu, zm. 1740] w poczet notariuszy publicznych powagi apostolskiej i poświadcza, że złożył on przepisana prawem przysięgę.

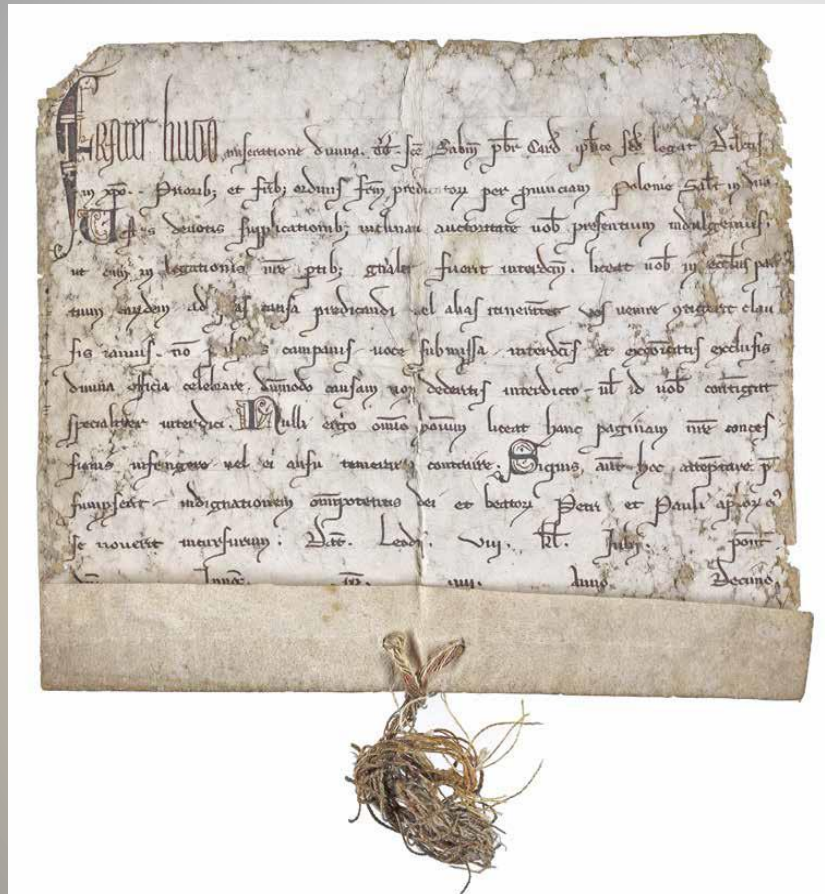
IX.

Reprezentanci

Stolicy Apostolskiej w kraju:
legaci, kolektorzy, sędziowie
delegowani

Liege, 24 VI 1253 (Rep. 57, nr 29 (32).

Pergamin 15,5 x 13,5 + 2 cm)

Brat Hugo z Saint-Cher OP, kardynał-prezbiter tytułu św. Sabiny i legat papieski w Niemczech, zezwala dominikanom polskiej prowincji, aby podczas jego legacji mogli sprawować służbę Bożą w kościołach, do których przybędą, przy zastrzeżeniu, że to oni sami nie stali się powodem nałożenia interdyktu. Widoczne jest wyraźne zewnętrzne podobieństwo dokumentu legackiego do współczesnych mu bulli papieskich, a również formularz pisma legata wiernie naśladuje formularz papieskich bulli.

Wrocław, 1 II 1460 (Rep. 132a, Depozyt parafii w Lwówku Śląskim, nr 73. Pergamin 27,5 x 18 + 3,5 cm)

Hieronim, abp Krety, nuncjusz papieski *cum potestate legati de latere* w Czechach, w Polsce, na Śląsku i w Prusach, zezwala rajcom i ławnikom miasta Lwówka Śląskiego wraz z ich służbą, by na terenach objętych interdyktem mogli uczestniczyć we mszach św. i nabożeństwach, przyjmować sakramenty oraz otrzymać kościelny pochówek, pod typowymi warunkami (zamknięte drzwi kościoła, usunięcie osób ekskomunikowanych itd.). Na zakładce dopisek z potwierdzeniem przywileju przez biskupa wrocławskiego Jodoka z Rożemberka z 27 V 1460. Przy dokumencie pieczęcie legata i biskupa.

Rzym, 13 VIII 1381 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 661.

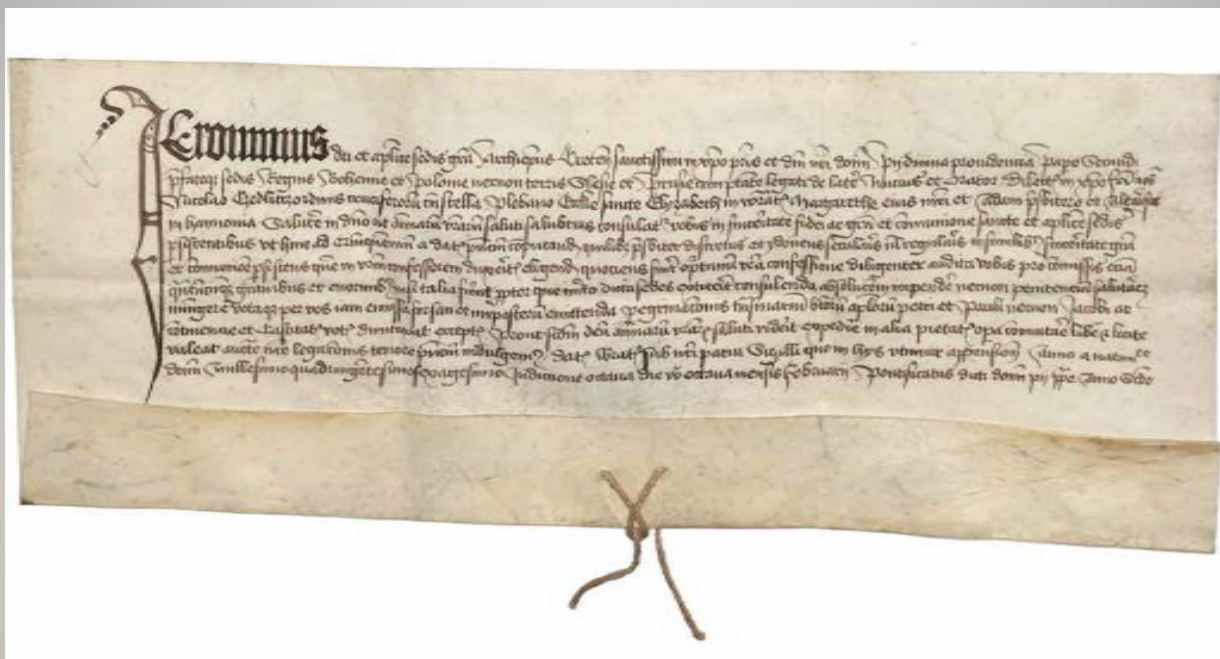
Pergamin 64,5 x 39,5 + 11 cm)

Papież Urban VI poleca kardynałowi Pileo di Prata, legatowi Stolicy Apostolskiej, by tymczasowo uchylił interdykt, nałożony na miasto Wrocław przez papieskiego administratora diecezji w związku z konfliktem między kapitułą katedralną a władzami miejskimi. Konflikt wybuchł po konfiskacie należącego do kanoników piwa i zaostrzył się, gdy popierający miasto król rzymski Wacław Luksemburski wypędził z Wrocławia niektórych duchownych. Kardynał ma szczegółowo poinformować Stolicę Apostolską o przebiegu sporu, a także podjąć pertraktacje z królem Wacławem w celu doprowadzenia do ugody między zwaśnionymi stronami. Legat otrzymał też władzę całkowitego zdjęcia interdyktu, gdyby taką ugodę zawarto, oraz do zdjęcia kar ekskomuniki z osób, które popadły w nie w czasie trwania konfliktu.

Wrocław, 8 II 1460 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 4244.

Pergamin 32 x 10 + 3 cm)

Hieronim, abp Krety, nuncjusz papieski cum potestate legati de latere w Czechach, w Polsce, na Śląsku i w Prusach, zezwala Mikołajowi Czedliczowi, zakonnikowi od Krzyżowców z [Czerwoną] Gwiazdą, plebanowi kościoła św. Elżbiety we Wrocławiu, jego matce Małgorzacie i Adamowi altaryście w Chojnowie, aby na przeciąg 5 lat mogli wybrać sobie spowiednika, który będzie miał prawo udzielić im rozgrzeszenia ze wszystkich grzechów, także tych zarezerwowanych dla Stolicy Apostolskiej, oraz będzie mógł zwolnić ich od ślubów prywatnych, z wyłączeniem jednak ślubów pielgrzymki do Ziemi Świętej, Rzymu i Compostelli oraz ślubu czystości.

Wrocław, 25 V 1380 (Rep. 66, nr 283.

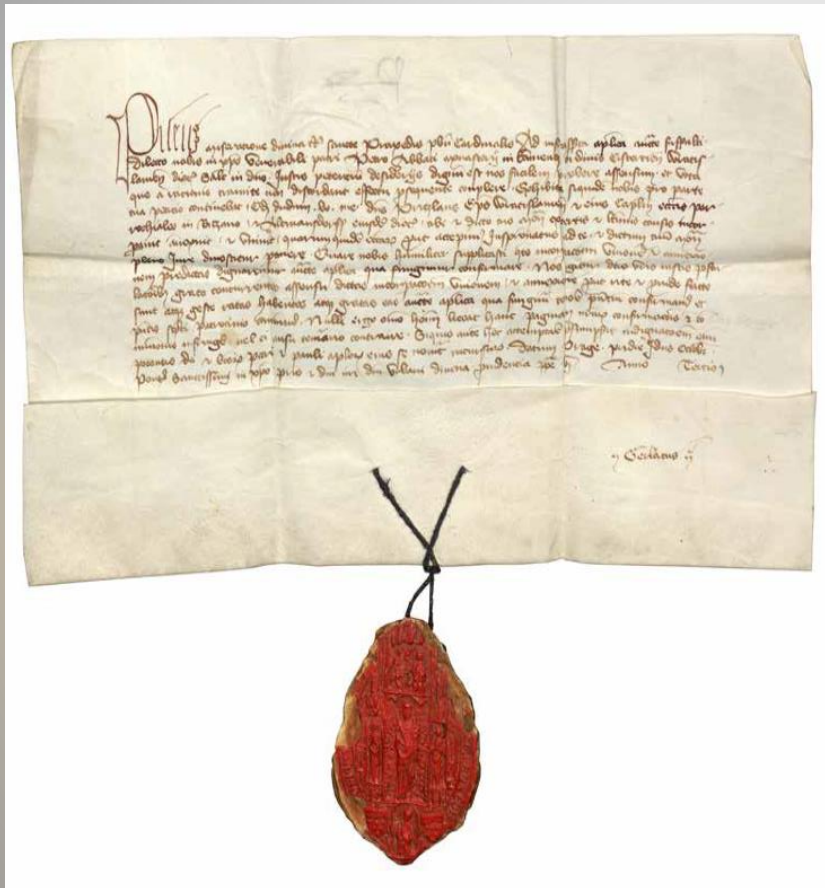
Pergamin 32 x 17,5 + 4 cm)

Albert von Schellendorf, dziekan kolegiaty Świętego Krzyża we Wrocławiu, komisaryczny sędzia papieski, przekazuje swoje uprawnienia kanonikowi wrocławskiemu i poznańskiemu Janowi Goswinowicowi i poleca mu zatroszczyć się o odzyskanie wydzierżawionych lub w inny sposób wyzbytych dóbr kościoła parafialnego w Kamieniu (Stein). Albert przytacza w całości tekst bulli Urbana VI z 21 XII 1379, która ustanowiła go papieskim sędzią delegowanym.

Praga, 14 X 1380 (Rep. 88, nr 191 (176).

Pergamin 29,5 x 17,5 + 6 cm)

Kardynał Pileo di Prata na prośbę Piotra, opata klasztoru cystersów w Kamieńcu Żąbkowickim, mocą władzy apostolskiej potwierdza inkorporację do tegoż klasztoru kościoła parafialnego w Byczeniu i [jego kaplicy filialnej] w Starczowie, dokonaną niegdyś przez biskupa wrocławskiego Przecława z Pogorzeli.

Wrocław, 20 X 1381 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 665.

Pergamin 40 x 26 + 8,5 cm)

Tomasz biskup Lucery, legat papieski, na prośbę mieszczanina wrocławskiego Nankera z Lwówka Śląskiego, udziela 40 dni odpustu wszystkim wiernym, którzy w wymienione święta pobożnie nawiedzą kościół św. Marii Magdaleny we Wrocławiu.

Wiedeń, 23 I 1425

(Dokumenty m. Świdnicy, nr 549 (U 597).

Pergamin 36 x 20 + 4,5 cm)

W odpowiedzi na skargi cesarza Zygmunta Luksemburczyka i mieszkańców Śląska, zwłaszcza z księstw świdnickiego i jaworskiego, że archidiakoni i inni urzędnicy kapituł diecezji wrocławskiej wzywają osoby świeckie przed trybunały kościelne w sprawach, które zgodnie z dawnym zwyczajem nie należą do kompetencji sądów duchownych, kardynał Branda de Castillione, legat papieski na Czechy, Miśnię i Morawy, nakazuje, by takie sprawy powierzane były sądom świeckim.

Mogiła, 7 XI 1384 (Rep. 125, nr 256 (270).

Pergamin 21,5 x 7,5 + 2 cm)

Piotr, opat mogiński, kolektor subsydium charitativum zbieranego od klasztorów cysterskich na Węgrzech, w Polsce i w Dalmacji, kwituje Katarzynę, ksienię klasztoru w Trzebnicy, z zapłaty 6 grzywien z tytułu owego subsydium.

Wrocław, 26 IV 1422 (Rep. 102, nr 556.

Pergamin 22,5 x 15 cm)

Piotr Wolfram, papieski kolektor generalny w Królestwie Polskim i kościelnej prowincji gnieźnieńskiej, kwituje kapitułę otmuchowską z zapłaty 37 florenów węgierskich, należnych Kameron Apostolskiej z tytułu annaty za kościół parafialny w Wiązowie, inkorporowany do kolegiaty. W imieniu kapituły należność uiścił kanonik Mikołaj zw. Czelder, prokurator kapituły ds. majątkowych.

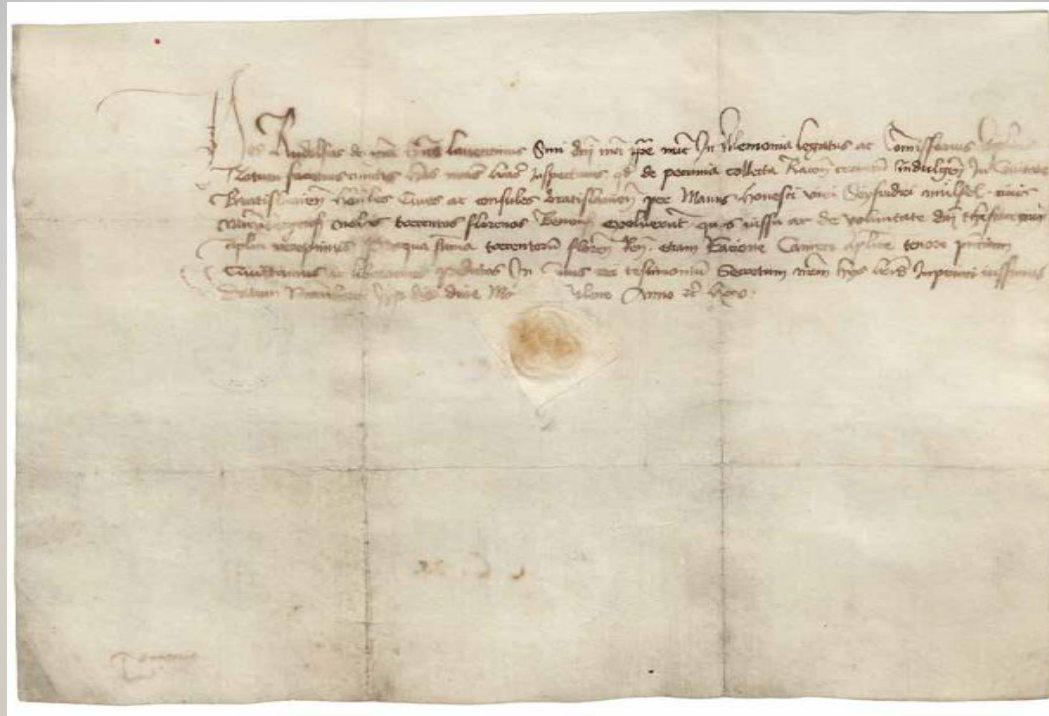
Rzym, 24 III 1487 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 5686. Pergamin 72,5 x 46 + 7 cm)

Papież Innocenty VIII mianuje Jana Antoniego, opata klasztoru cysterskiego de Sanctogemino i Hermana Tulemana, akolitę papieskiego, kanonika w Utrechcie, kolektorami papieskimi w Królestwach Danii, Szwecji i Norwegii oraz w Niemczech. Gdy poprzedni papież Sykstus IV powierzył kolektorowi Marinowi z Fregeno zbiórkę kolekty na krucjatę przeciwko Turkom, zapłacone już pieniądze nie trafiły do Marina z powodu jego niespodziewanej śmierci i do tej pory pozostają u różnych osób. Papież nakazuje obu kolektorom zebrać zaległe sumy, a także pewne kwoty z tytułu datków odpustowych, które zbierali kwestorzy z zakonu Ducha Świętego de Saxia.

Norymberga, 22 VII 1465 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 4465.

Papier 31 x 21,5 cm)

Rudolf z Rüdesheim, biskup Lavantu, legat papieski w Niemczech, kwituje odebranie od rajców wrocławskich 300 florenów reńskich, należnych Kamerze Apostolskiej z tytułu pewnych odpustów w mieście Wrocławiu.

X.

Dyplomy
Uniwersytetu
Rzymskiego

Rzym, 30 X 1673 (AP Wr., Rep. 57, nr 580 (608).

Pergamin 65,5 x 40 + 2 cm)

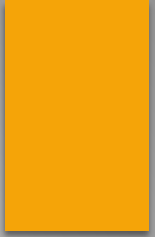

Uniwersytet Rzymski potwierdza, że Antoni Erazm Reitlinger z Überlingen, w diecezji Konstancji, zdał wymagane egzaminy oraz uzyskał tytuł doktora obojga praw.

**Rzym, 30 VIII 1734 (Dokumenty maj. Schaffgotschów, nr 979
(Fach 42, nr 58). Poszyt perg. (8 stron) 18 x 22,5 cm)**

Uniwersytet Rzymski potwierdza, że hrabia Leopold Gotard Schaffgotsch, syn hrabiego Jana Antoniego, kanonik katedralny we Wrocławiu, zdał wymagane publiczne egzaminy i otrzymał tytuł doktora filozofii.

XI.

Sobory XV wieku
(Konstancja i Bazylea)

Konstancja, 27 V 1417

(Dokumenty m. Świdnicy, nr 508 (U 551). Pergamin 48 x 31 + 5 cm)

Bulla soborowa dotycząca typowego sporu beneficyjnego o kościół parafialny w miejscowości Bezno w diecezji praskiej.

Bazylea, 20 VI 1434 (Dokumenty m. Wrocławia, nr 1990. Pergamin 50 x 31,5 + 8 cm).

W odpowiedzi na suplikę burmistrza, rajców i całej społeczności Wrocławia sobór bazylejski nakazuje, by po opuszczeniu miasta przez osoby ekskomunikowane i objęte interdyktem duchowieństwo Wrocławia powróciło do normalnego odprawiania nabożeństw. Charakterystyczne jest, że w dokumencie w żadnej formule nie wspomniano papieża Eugeniusza IV, natomiast sobór sam siebie określił jako „reprezentujący Kościół Powszechny”.

Wystawa została opracowana przez Karolinę Rybicką na podstawie publikacji:

M. D. Kowalski, S. Jujeczka przy współpracy M. Chmielewskiej, „*W łączności ze Stolicą Piotrową.*

Dokumenty papieskie z Archiwum Państwowego we Wrocławiu”, Wrocław 2020.

Reprodukcje dokumentów: Ryszard Bacmaga

Wrocław 2021